

**PRIRUČNIK ZA RAD
BIRAČKIH ODBORA U
BOSNI I HERCEGOVINI
OPĆI IZBORI 2026. godine
OPĆI DIO**

**ПРИРУЧНИК ЗА РАД
БИРАЧКИХ ОДБОРА У
БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ
ОПШТИ ИЗБОРИ 2026. године
ОПШТИ ДИО**

**PRIRUČNIK ZA RAD
BIRAČKIH ODBORA U
BOSNI I HERCEGOVINI
OPĆI IZBORI 2026. godine
OPĆI DIO**

Sarajevo, 2025. godine

PRIRUČNIK ZA RAD BIRAČKIH ODBORA U BOSNI I HERCEGOVINI – OPĆI IZBORI 2026.

Izdavač: Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine, Danijela Ozme br. 7, 71000 Sarajevo,
tel.: 033/ 251 300, faks: 033 / 251 329, e-mail: info@izbori.ba, web-stranica: www.izbori.ba.

Za izdavača: Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine

Priručnik pripremili: dr. Irena Hadžiabdić, mr. Selver Keleštura, Mustafa Laković

DTP: Dejan Ćurić

Tiraž: 12. 000

ISBN 978-9926-573-08-9

CIP zapis dostupan u COBISS sistemu Nacionalne i univerzitetske biblioteke BiH pod
ID brojem **67112966**

Na osnovu zaključka Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine sa 68. sjednice CIK-a BiH od 24.11. 2025. godine, ovaj priručnik je odobren za korištenje izbornoj administraciji Bosne i Hercegovine na Općim izborima 2026.

Misija OSCE-a u BiH je podržala štampanje ovog materijala. Svako gledište, izjava ili mišljenje, izraženo u ovoj publikaciji, a za koje nije izričito naznačeno da potiče iz Misije OSCE-a u BiH, ne odražava nužno zvaničnu politiku Misije OSCE-a u BiH.

„Svi izrazi pisani u jednom rodu odnose se bez diskriminacije na oba spola.“

Priručnik se distribuira besplatno!

Priručnik je, u cjelini ili u pojedinim njegovim dijelovima, zabranjeno umnožavati i distribuirati bez odobrenja Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine!

S A D R Ž A J / САДРЖАЈ

PREDGOVOR (BOSANSKI JEZIK)	stranica 4
1 REDOVNO BIRAČKO MJESTO	
1.1 Dan prije dana izbora	stranica 6
1.2 Izborni dan	stranica 10
1.2.1 Prije otvaranja biračkog mjesta	stranica 10
1.2.4 Glasanje	stranica 13
1.2.2 Radnje nakon zatvaranja biračkog mjesta	stranica 15
2. BIRAČKO MJESTO ZA GLASANJE U ODSUSTVU	stranica 16
3. BIRAČKO MJESTO ZA GLASANJE NEPOTVRĐENIM – KOVERTIRANIM GL. LISTIĆEM	stranica 19
4. MOBILNI TIM	stranica 24
ПРЕДГОВОР (СРПСКИ ЈЕЗИК)	страница 30
1 РЕДОВНО БИРАЧКО МЈЕСТО	
1.1 Дан прије дана избора	страница 32
1.2 Изборни дан	страница 36
1.2.1 Прије отварања бирачког мјеста	страница 36
1.2.4 Гласање	страница 39
1.2.2 Радње након затварања бирачког мјеста	страница 41
2. БИРАЧКО МЈЕСТО ЗА ГЛАСАЊЕ У ОДСУСТВУ	страница 42
3. БИРАЧКО МЈЕСТО ЗА ГЛАСАЊЕ НЕПОТВРЂЕНИМ – КОРВЕРТИРАНИМ ГЛ. ЛИСТИЋЕМ..	страница 45
4. МОБИЛНИ ТИМ	страница 50
PREDGOVOR (HRVATSKI JEZIK)	stranica 56
1 REDOVITO BIRAČKO MJESTO	
1.1 Dan prije dana izbora	stranica 58
1.2 Izborni dan	stranica 62
1.2.1 Prije otvaranja biračkog mjesta	stranica 62
1.2.4 Glasovanje	stranica 65
1.2.2 Radnje nakon zatvaranja biračkog mjesta	stranica 67
2. BIRAČKO MJESTO ZA GLASOVANJE U ODSUTNOSTI	stranica 68
3. BIRAČKO MJESTO ZA GLASOVANJE NEPOTVRĐENIM – KUVERTIRANIM GL. LISTIĆEM.....	stranica 71
4. MOBILNI TIM	stranica 76

Poštovani članovi biračkih odbora,

Priručnik za rad biračkih odbora za Opće izbore 2026.godine, predstavlja instruktivni vodič kroz najvažnije faze izbornog procesa na dan prije dana održavanja izbora, tokom izbornog dana i nakon zatvaranja biračkih mjesta.

Priručnik sadrži i pregled aktivnosti na specifičnim biračkim mjestima za glasanje u odsustvu, glasanje nepotvrđenim-kovertiranim glasačkim listićima i glasanje putem mobilnog tima.

Svrha Priručnika je da vas podsjeti na neophodne korake i služi kao podsjetnik na izborne radnje koje je potrebno obaviti da bi se izborni proces odvijao nesmetano i u skladu sa Izbornim zakonom Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: BiH).

Po prvi put na Općim izborima 2026. godine planiramo koristiti napredne izborne tehnologije prilikom utvrđivanja identiteta birača, te elektronski brojati glasačke listiće i elektronski prenositi rezultate putem skenera.

Kako u trenutku štampanja ovog Priručnika nisu poznati svi detalji o načinu rada specifične izborne tehnologije, ovaj Priručnik (Opći dio) će kao svoj sastavni dio uskoro imati i poseban Dodatak (Posebni dio) u vidu uputa u vezi sa procesom rukovanja specifičnim izbornim tehnologijama, neophodnim dodatnim instrukcijama i procedurama za pakovanje izbornog materijala.

Podsjećamo vas da ste vaš posao dužni obavljati savjesno, stručno, odgovorno i efikasno, uz poštivanje najviših profesionalnih standarda za izbornu administraciju. To podrazumijeva strpljiv, pristojan i ljubazan odnos poštivanja birača koji ostvaruju svoja prava na izborima.

Važno je da uspostavite kolegijalne i korektne odnose prema drugim članovima biračkog odbora i izvršavate sve instrukcije izbornih komisija i predsjednika/zamjenika predsjednika biračkog odbora.

Podsjećamo da nije dozvoljeno preduzimati bilo koju radnju koja može narušiti vaš nezavisan i nepristran rad, kao npr. favoriziranje pojedinih kategorija birača u ostvarivanju njihovih prava zbog političke, nacionalne, rasne, vjerske, polne ili druge pripadnosti, ili davanje izjava ili informacija koje bi štetile ugledu organa za provođenje izbora, odnosno zloupotrebljavati položaj u organima za provođenje izbora radi lične koristi ili koristi pojedine političke stranke ili kandidata.

Autori

REDOVNO BIRAČKO MJESTO

Korak 1. Preuzimanje materijala:

- Po pozivu gradske/općinske ili izborne komisije Brčko distrikta BiH (u daljem tekstu: izborna komisija) i u vrijeme koje ona odredi, birački odbor dolazi na biračko mjesto u subotu dan prije održavanja izbora.
- Izborne komisije obavezne su osigurati da prostor na kojem se nalazi biračko mjesto bude pripremljen za otvaranje.
- Birački odbor zajednički preuzima izborni materijal (osjetljivi i neosjetljivi) i upućuje se prema biračkom mjestu.
- Birački odbor provjerava da li je izborni materijal ispravno zapakovan i da li je brojno stanje u skladu s evidencijom u Zapisniku o radu biračkog odbora (dio Z1), te sve verificira svojim potpisom.
- Birački odbor obavezan je izborni materijal ostaviti na biračkom mjestu, i odgovoran je za njegovu sigurnost, a biračko mjesto osigurava nadležna policijska agencija.
- Predsjednik biračkog odbora rukovodi radom i rješava sva važna pitanja, te preliminarno određuje dužnosti svakog člana biračkog odbora (u zavisnosti od toga da li će biti zaduženi za identifikaciju/autentifikaciju birača, izdavanje listića, kontrolu reda, glasačke kutije/skenera...), s napomenom da će ova zaduženja navesti u Zapisniku o radu biračkog odbora na dan izbora, neposredno prije otvaranja biračkog mjesta .

- Neosjetljivi izborni materijal pored plakata, čini potrošni materijal, vreće i kutije za pakovanje, a osjetljivi izborni materijal su glasački listići, obrasci, izvod iz Centralnog biračkog spiska, štambilj za glasačke listiće, te specifična izborna tehnologija ako se koristi na izborima (aparati za biometrijsku identifikaciju i skeneri)

Korak 2. Priprema i uređenje biračkog mjesta

- Uređenje biračkog mjesta podrazumijeva raspoređivanje stolova, stolica, kabina za glasanje i izbornih tehnologija na način da se ostvari najoptimalniji raspored koji omogućava nesmetan protok birača, odvijanje glasanja i zaštitu tajnosti glasa.
- Prilikom uređenja biračkog mjesta odrediti pozicije za nesmetan rad biračkog odbora, postaviti glasačku kutiju/ skener na centralno mjesto, planirati sjedišta za posmatrače kako bi im se omogućio jasan uvid u sve izborne radnje, ali bez ometanja izbornog procesa.
- Glasačke kabine postaviti na način da budu okrenute prema biračkom odboru, ali istovremeno dovoljno udaljene kako bi se zaštitila tajnost glasa svakog birača.
- Na biračkim mjestima koja su manje površine, pa stoga ne omogućavaju adekvatnu zaštitu tajnosti, glasačke kabine, izuzetno, okrenuti prema zidu prostorije u kojoj se nalazi biračko mjesto.
- Planirati postavljanje stolice i olovke u kabini za glasanje.
- Birački odbor provjerava da li se u krugu od 50 metara od ulaza u zgradu u kojoj je locirano biračko mjesto nalazi propagandni materijal i obilježja političkih subjekata, te je u obavezi da isti ukloni.
- Ako uklanjanje propagandnog materijala predstavlja teškoću zbog nedostupnosti, birački odbor će zatražiti pomoć izborne komisije.
- Birački odbor na vratima biračkog mjesta lijepi plakat „oznaka biračkog mjesta“ u koji upisuje broj biračkog mjesta, kao i Odluku o imenovanju predsjednika i članova biračkog odbora i njihovih zamjenika.
- Birački odbor ispred ulaza na biračko mjesto lijepi sve plakate (kako glasati, zloupotreba biračkog prava, izgled glasačkog listića) i oznake zabrana (zabrana oružja, pušenja, i korištenja mobitela).
- Posebnu pažnju treba posvetiti označavanju smjera od ulaza u zgradu pa sve do lokacije biračkog mjesta da bi se spriječila konfuzija birača unutar zgrade, posebno ako se unutar jednog objekta nalazi više biračkih mjesta.

DAN PRIJE DANA IZBORA

Obilježavanje ulaza biračkog mjesta

Plakat KAKO GLASATI
Bosanski jezik

Plakat KAKO GLASATI
Srpski jezik

Plakat KAKO GLASATI
Hrvatski jezik

Oznaka biračkog mjesta

Plakat IZGLED GLASAČKOG LISTIĆA

PLAKAT
Kaznene odredbe
krivičnog zakona

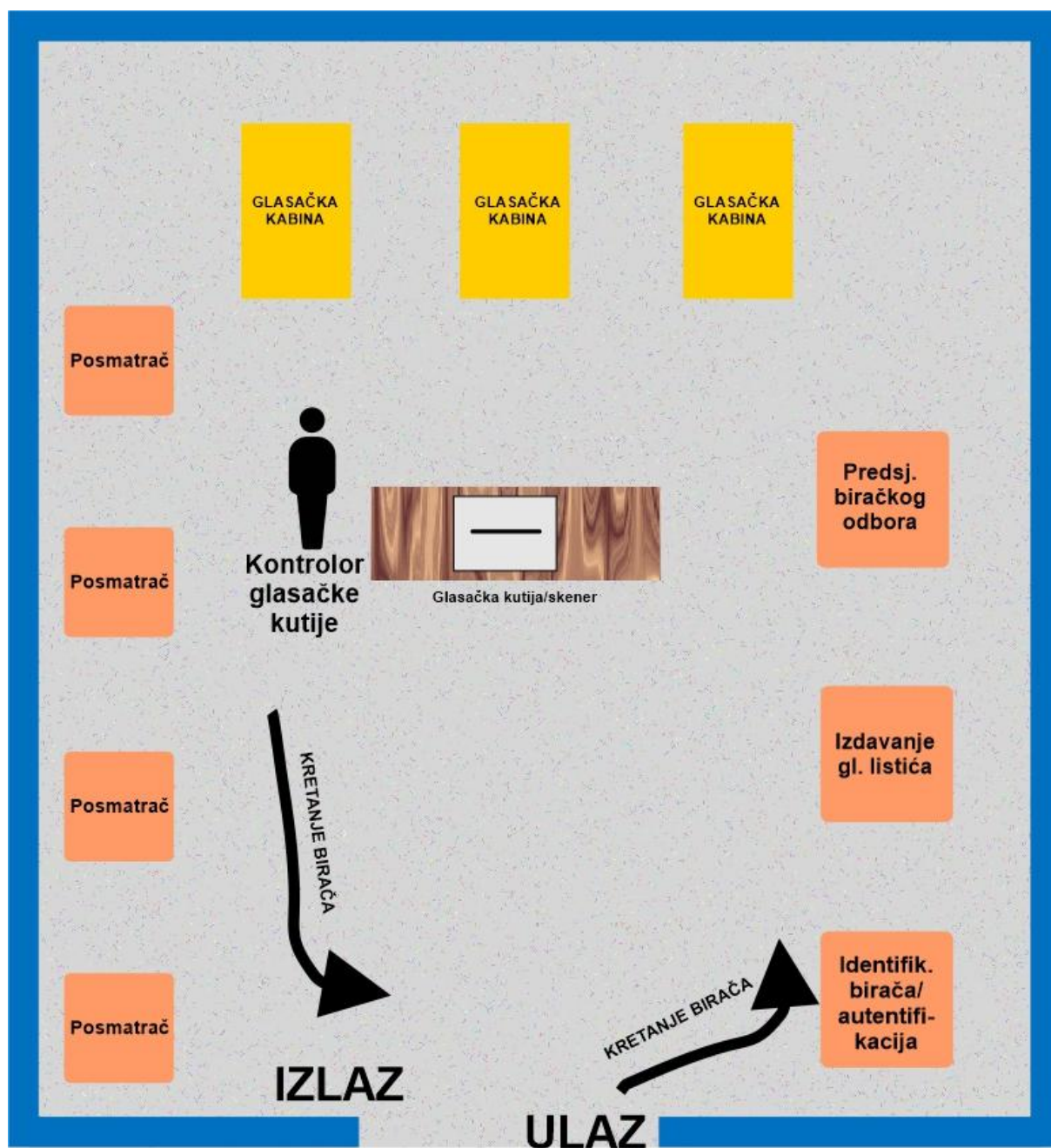
ULAZ NA BIRAČKO MJESTO

Spisak članova
biračkog odbora
i njihovih
zamjenika

OZNAKE
Zabranjeno unošenje oružja
Zabranjeno unošenje mobitela
Zabranjeno pušenje

DAN PRIJE DANA IZBORA

Izgled biračkog mjesta

Napomena : Nije dozvoljeno otvarati kutije s glasačkim listićima, jer se one otvaraju sat prije otvaranja biračkog mjesta u nedjelju, na izborni dan.

DAN IZBORA

PRIJE OTVARANJA BIRAČKOG MJESTA

Korak 1.

Birački odbor je obavezan doći na biračko mjesto jedan sat prije otvaranja biračkog mjesta, u 06.00 sati ujutro.

Korak 2.

Predsjednik:

- Rukovodi radom biračkog mjesta.
- Određuje dužnosti svim članovima biračkog odbora i evidentira prisutnost i pojedinačne dužnosti u Zapisnik o radu biračkog odbora (kontrola reda, identifikacija/autentifikacija, izdavanje listića, kontrola glasačke kutije/ skenera).
- U slučaju odsustva pojedinih članova kontaktira izbornu komisiju radi pozivanja zamjenika.
- Ako se na biračkom mjestu prije otvaranja pojave posmatrači, imena istih će se evidentirati u Zapisnik o radu biračkog odbora (Z4), uz napomenu da samo akreditirani posmatrači imaju pravo pristupa biračkom mjestu.
- Provjera prava pristupa posmatrača biračkom mjestu se vrši uz provjeru ličnog dokumenta sa fotografijom i akreditacije (bijeke za posmatrače političkog subjekta, sive za posmatrače udruženja, a roze za međunarodne posmatrače).
- Evidentira vrijeme dolaska posmatrača, a njihovi lični dokumenti se zadržavaju do trenutka njihovog odlaska s biračkog mjesta, te se i ovo vrijeme evidentira.
- Posmatrači kojim je dozvoljen pristup se upućuju na svoja mjesta za posmatranje.
- Popunjava neophodne obrasce.
- Kontaktira sa izbornom komisijom u vezi sa svim neophodnim pitanjima i izvještajima.

DAN IZBORA

- Važno je voditi računa da se broj posmatrača političkog subjekta i udruženja ograniči na jednu osobu u isto vrijeme.
- Međunarodnim posmatračima se dozvoljava posmatranje rada biračkog odbora u pratnji prevodioca.

Korak 3.

Birački odbor:

- Potpisuje zakletvu propisanu Izbornim zakonom BiH (dio Z3a) u Zapisniku o radu biračkog odbora: „Ovim se zaklinjem da ću vjerno, savjesno i nepristrano obavljati dodijeljene mi dužnosti i provoditi i poštovati Ustav i zakone BiH“.
- Pristupa detaljnom pregledu osjetljivog i neosjetljivog izbornog materijala.
- Vršiti brojanje svih glasačkih listića metodom duplog brojanja i unakrsnog slaganja.
- Tokom brojanja provjerava da li su svi glasački listići odštampani na isti način ili neispravni, te da li ima odstupanja u broju listića u pojedinim kutijama/pakovanjima.
- Ako se na biračkom mjestu koriste specifične izborne tehnologije, vrši se njihova priprema za rad (o čemu će slijediti detaljnije upute u Posebnom dijelu ovog Priručnika).

Napomena: Sva odstupanja u vezi sa izbornim materijalom i brojem glasačkih listića prijaviti izornoj komisiji.

Napomena: Uništavanje, prikrivanje, oštećivanje ili oduzimanje isprava o izborima ili izbornog materijala predstavlja krivično djelo.

DAN IZBORA

- Nakon završenih priprema svi članovi biračkog odbora zauzimaju svoje pozicije kako bi biračko mjesto bilo otvoreno tačno na vrijeme.
- Svi početni izvještaji iz uređaja za biometrijsku identifikaciju/ autentifikaciju i skenera moraju pokazivati „0“, kako bi se svi posmatrači mogli uvjeriti da nije bilo zloupotreba sa neovlaštenim glasanjem na tom biračkom mjestu. Ako se glasanje vrši na tradicionalan način uz korištenje glasačke kutije, ista prije otvaranja mora biti prezentirana prazna posmatračima i propisno zapečaćena.
- Biračka mjesta u Bosni i Hercegovini su otvorena od 07.00 do 19.00 sati.
- Sva kašnjenja ili prekidi u radu biračkog odbora koji onemogućavaju nesmetano odvijanje procesa glasanja moraju se odmah prijaviti izbornoj komisiji.
- Ovlaštena lica na biračkom mjestu su isključivo: članovi biračkog odbora, posmatrači i birači i, izuzetno u slučaju primjene instituta Pomoć dugog lica, osoba koja pomaže biraču. (Birač koji je slijep, nepismen ili lice sa invaliditetom uz odobrenje predsjednika biračkog odbora ima pravo koristiti pomoć drugog lica. Predsjednik biračkog odbora u tom slučaju popunjava PDL obrazac sa podacima birača i podacima lica koje pomaže biraču). Osim njih na biračko mjesto mogu ući i predsjednik, članovi ili ovlaštene osobe ispred izborne komisije, te pripadnici policijskih agencija i hitnih službi samo ako su pozvani, te predstavnici medija, kojima se dozvoljava kratko zadržavanje u cilju snimanja i fotografiranja i izvještavanja, ali sa pozicije ulaza na biračko mjesto.
- Predsjednik ima pravo sa biračkog mjesta udaljiti svako lice koje narušava proces zakonitog rada. Takve pojave se evidentiraju u Zapisnik o radu biračkog mjesta (dio Z7). Svaki prekid rada koji zahtijeva prisustvo policije podrazumijeva da se na biračkom mjestu ne odvija proces glasanja dok se tu nalaze predstavnici policijskih agencija, a po ponovnom uspostavljanju javnog reda i mira proces rada na biračkom mjestu se može i produžiti za vrijeme koliko je prekid i trajao. Ako je prekid trajao duže od tri sata, odluku o produženom radu biračkog odbora donosi izborna komisija.
- Birački odbor je obavezan voditi računa da se glasanje i izborni proces odvija u skladu s Izbornim zakonom BiH, uz poštivanje tajnosti glasa.
- Iako predsjednik rukovodi radom na biračkom mjestu, birački odbor donosi odluke natpolovičnom većinom (npr. odlučuje o validnosti glasačkog listića).

GLASANJE

Proces glasanja se odvija u pet koraka

Korak 1: Ulazak na biračko mjesto - kontrolor reda omogućava biraču ulazak na biračko mjesto uz posjedovanje jednog od tri važeća dokumenta Bosne i Hercegovine (lična karta, pasoš ili vozačka dozvola) i vodeći računa da se omogući nesmetan protok birača na biračkom mjestu.

Korak 2: Član biračkog odbora zadužen za identifikaciju/autentifikaciju vrši provjeru identiteta uvidom u lični dokument birača koji se, radi potvrde identiteta, provlači kroz uređaj za biometrijsku identifikaciju; nakon što uređaj potvrdi identitet birača, on se zatim dodatno autentificira uz uzimanje otiska prsta desnog kažiprsta. Ovaj proces kod urednog stanja omogućava i izdavanje potvrde o verifikaciji na koju se birač potpisuje i odlaže je u posebnu kutiju (detaljnije upute o radu uređaja će biti sadržane u Posebnom dijelu ovog Priručnika).

Ako ovi uređaji ne budu dostupni na biračkom mjestu, pronalazit će se ime birača na Izvodu iz Centralnog biračkog spiska kako bi se on potpisao pored svog imena, identično kao na svom identifikacionom dokumentu.

Korak 3: Izdavanje glasačkih listića - biraču se izdaje glasački listić/listići, a član biračkog odbora zadužen za izdavanje listića ga upoznaje s pravilnim popunjavanjem listića i upućuje ga prema prostoru sa glasačkim kabinama.

Korak 4: Glasanje - birač samostalno ispunjava glasački listić/e u tajnosti, iza glasačkih paravana, osim ako je neophodno primijeniti institut Pomoći drugog lica, kada birač ima pravo izabrati osobu koja mu pomaže, ali to ne može biti član biračkog odbora. Prilikom glasanja ne smije koristiti mobitel ili drugo sredstvo za snimanje i fotografiranje. Prilikom slučajnog oštećenja listića, birač može tražiti da mu se isti zamijeni, pa će mu se izdati drugi listić, a preko oštećenog glasačkog listića zaduženi član biračkog odbora će ispisati „Oštećeni“, te će isti odložiti u namjensku kovrta.

Korak 5: Birač nakon toga prilazi skeneru sa glasačkom kutijom i skenira svoj glasački listić, (ili više listića, jedan po jedan) približavajući ih otvoru skenera koji automatski uvlači glasački listić, obrađuje ga i skenira. Na ovaj način omogućava se i automatski proces brojanja glasova, koji će se direktnom transmisijom prenositi nakon zatvaranja biračkih mjesta do Centralne izborne komisije BiH i javnosti. (Detaljnije upute o radu skenera će biti sadržane u Posebnom dijelu ovog Priručnika).

Ako ovi uređaji ne budu dostupni na biračkom mjestu, birač će svoj glasački listić/e ubacivati u glasačku kutiju, a član biračkog odbora zadužen za glasačku kutiju pazit će da listiće ubacuje jedan po jedan, i to presavijene kako bi se zaštitila tajnost glasa, te će zatim uputiti birača prema izlazu biračkog mjesta. U tom slučaju glasački listići u kutiji će se brojati ručno nakon zatvaranja biračkih mjesta.

Napomena: Poštivanje tajnosti glasa podrazumijeva da birači lično, u privatnosti, mogu dati svoj glas, bez da ih iko u tome sprječava, te da niko ne može glasati za drugog pod njegovim imenom, niti tražiti informacije o tome kako je birač glasao, niti odavati informacije o glasanju kod primjene instituta Pomoći drugog lica

ZAPISNIK O RADU BIRAČKOG ODBORA (ZARBO) se vodi za svako biračko mjesto, a sadrži niz posebnih dijelova obilježenih slovom „Z“, i pojedinim brojevima kako slijedi:

- Z1-Popis izbornog materijala (s pregledom zaprimljenog materijala po broju komada/ kutija, koji potpisuju svi članovi biračkog odbora prilikom preuzimanja istog od izborne komisije),
- Z2-Zapažanja o stanju izbornog materijala; dan prije dana izbora tj. prilikom preuzimanja, koji također potpisuju svi članovi biračkog odbora,
- Z3-Evidencija o prisustvu; za upis podataka o prisutnim članovima i njihovim dužnostima,
- Z3a- Obrazac zakletve koji potpisuju svi članovi biračkog odbora,
- Z4-Evidencija o akreditiranim posmatračima, u koji se vrši upis imena i prezimena posmatrača, broja akreditacije, te vremena njihovog dolaska i odlaska sa biračkog mjesta,
- Z5-Sva zapažanja u toku procesa glasanja se upisuju u dio koji predstavlja jednu vrstu Dnevnika biračkog mjesta (sadrži opis svih situacija, spornih pitanja, događaja, njihovih sudionika, posljedica, prekida u radu, preduzetih mjera, te podatke o osobama s invaliditetom),
- Z6-Mišljenja ili primjedbe članova biračkih odbora, i akreditiranih posmatrača se unose u ovaj dio, a oni su u obavezi da isti potpišu jer se u suprotnom primjedba neće ni razmatrati,
- Z7 - Sadrži podatke o udaljavanju osoba sa biračkog mjesta,
- Z8 - Služi za unos relevantnih podataka o zatvaranju biračkog mjesta i potpisuje ga predsjednik biračkog odbora,
- Z9 - Sadrži evidenciju broja potpisa na biračkog mjestu i vrši se u slučaju da se ne koristi uređaj za biometrijsku identifikaciju (te se u njega upisuje broj potpisa na svakoj stranici Izvoda iz Centralnog biračkog spiska),
- Z10 - Služi za vođenje evidencija o nevažećim listićima kod ručnog brojanja.

DAN IZBORA

Napomena: Za sva krivična djela propisana je novčana ili zatvorska kazna (npr. uticaj na birače kako da glasaju, ili traženje informacija od njih o tome za koga su glasali).

Postupanje protivno odredbama Izbornog zakona BiH u smislu nepoštivanja propisanih procedura kažnjava se novčanom kaznom do 10.000 KM i zabranom vršenja dužnosti člana biračkog odbora u periodu od 4 godine.

ZATVARANJE BIRAČKOG MJESTA

Procedure zatvaranja biračkog mjesta

Biračko mjesto se zatvara u 19.00 sati.

Korak 1.

- 15 minuta prije zatvaranja biračkog mjesta, u 18.45 sati predsjednik objavljuje svim prisutnim, uključujući i birače koji su u redu ispred biračkog mjesta, da će se biračko mjesto zatvoriti tačno u 19.00 sati.
- Predsjednik obavještava birače koji su se zatekli u redu do 19.00 sati da će ostvariti svoje pravo glasa.
- Član biračkog odbora zadužen za kontrolu reda, u vrijeme zatvaranja, odlazi do posljednjeg birača koji je u redu u 19.00 i obavještava ga da je on posljednji birač koji će glasati, kako bi se osiguralo da niko ne može glasati nakon zatvaranja biračkog mjesta.
- Nakon što i posljednji birač glasa, član biračkog odbora zadužen za kontrolu reda zatvara vrata.
- Predsjednik biračkog odbora bilježi da li je bilo kašnjenja u zatvaranju biračkog mjesta i izvještava izbornu komisiju.

Korak 2.

- Birački odbor pristupa procedurama zatvaranja glasanja na glasačkoj kutiji (samoljepljivom trakom), a na skenerima se pokreće opcija „zatvaranja biračkog mjesta“.

Korak 3

- Birački odbor pristupa pripremama za elektronski prijenos rezultata ili ručno brojanje u skladu sa Instrukcijama iz Posebnog dijela ovog Priručnika.

**BIRAČKO MJESTO ZA GLASANJE
U ODSUSTVU**

BIRAČKO MJESTO ZA GLASANJE U ODSUSTVU

DAN PRIJE ODRŽAVANJA IZBORA

Na biračkom mjestu za glasanje u odsustvu birači glasaju iz grada/općine u kojoj imaju prebivalište za grad/općinu u kojoj su imali prebivalište na popisu stanovništva 1991. godine.

Birački odbor u subotu, dan prije održavanja izbora, te na dan izbora, prije otvaranja biračkih mjesta obavlja iste radnje kao birački odbor na redovnom biračkom mjestu.

Napomena: Birački odbor će za razliku od biračkog odbora na redovnom biračkom mjestu preuzeti kutije sa kovertama u kojima su kombinacije glasačkih listića za birače koji glasaju na biračkim mjestima za glasanje u odsustvu. Na kutijama će biti ispisani svi brojevi kombinacija sa brojem koverti za svaku kombinaciju

PRIJE OTVARANJA BIRAČKOG MJESTA

- birački odbor dolazi na biračko mjesto u 06.00 sati ujutro,
- predsjednik biračkog odbora određuje dužnosti članovima biračkog odbora,
- birački odbor potpisuje zakletvu,
- predsjednik biračkog odbora identifikuje i evidentira posmatrače,
- članovi biračkog odbora ručno broje kovertu s kombinacijama glasačkih listića,
- broj imena na izvodu iz CBS i broj koverata po kombinacijama se evidentira u Obrazac brojnog stanja BSO,
- ako se na biračkom mjestu koriste specifične izborne tehnologije, vrši se njihova priprema za rad.

GLASANJE

Proces glasanja se odvija na sljedeći način:

- kontrolor reda na ulazu u biračko mjesto kontrolira protok birača, kako se na biračkom mjestu ne bi stvarala gužva,
- član biračkog odbora zadužen za identifikaciju / autentifikaciju vrši provjeru identiteta uvidom u lični dokument i njegovim provlačenjem kroz uređaj za biometriju, nakon čega se birač autentificira uzimanjem otiska prsta, te se kod uspješne autentifikacije potpisuje na potvrdu koju odlaže u posebnu kutiju (Detaljnije upute o radu uređaja bit će sadržane u Posebnom dijelu ovog Priručnika),
- član biračkog odbora izdaje biraču kovertu s kombinacijom glasačkih listića za koju birač glasa,
- Nakon glasanja birač ubacuje kovertu s glasačkim listićima u glasačku kutiju.

ZATVARANJE BIRAČKOG MJESTA

Nakon zatvaranja biračkog mjesta za glasanje u odsustvu birački odbor obavlja sljedeće radnje:

- printa izvještaj o broju birača koji su se autentificirali, ukoliko su korištene nove tehnologije,
- upisuje broj birača koji su glasali u Obrazac brojnog stanja (BSO),
- broji neiskorištene koverta s glasačkim listićima po kombinacijama,
- broji koverta s oštećenim glasačkim listićima po kombinacijama,
- otvara glasačku kutiju i razvrstava koverta s glasačkim listićima po kombinacijama,
- broji koverta po kombinacijama,
- iste kombinacije se uvezuju gumicom,
- predsjednik biračkog odbora upisuje sve podatke u obrazac brojnog stanja (BSO).

Napomena: Biraču se, u slučaju da treba da zamijeni svoje glasačke listiće zbog oštećenosti, mijenja koverta sa datom kombinacijom glasačkih listića.

Napomena: Procedura glasanja putem novih tehnologija i procedure zatvaranja biračkog mjesta i pakovanja glasačkih listića bit će propisane u Posebnom dijelu ovog Priručnika kada se usvoji Pravilnik o provođenju Općih izbora 2026.

**BIRAČKO MJESTO ZA GLASANJE
NEPOTVRĐENIM-KOVERTIRANIM
GLASAČKIM LISTIĆIMA**

NEPOTVRĐENI – KOVERTIRANI GLASAČKI LISTIĆI

Po jedno biračko mjesto u svakoj osnovnoj izbornoj jedinici određeno je za glasanje nepotvrđenim – kovertiranim glasačkim listićima.

Na ovoj vrsti biračkog mjesta biračko pravo ostvaruju sljedeće kategorije birača:

- Birač koji od Centra za birački spisak dobije potvrdu da ima pravo glasati nepotvrđenim-kovertiranim glasačkim listićima;
- Biraču koji se nalazi na spisku koji je dostavila Centralna izborna komisija BiH o državljanima BiH koji su upisani u izvod iz CBS-a za glasanje izvan zemlje.

DAN PRIJE ODRŽAVANJA IZBORA

Birački odbor u subotu, dan prije održavanja izbora, obavlja iste radnje kao birački odbor na redovnom biračkom mjestu.

Birački odbor će, za razliku od biračkog odbora na redovnom biračkom mjestu, preuzeti kutije sa zaštitnim kovertama u kojim su glasački listići i kovertama za nepotvrđene-kovertirane glasačke listiće.

PRIJE OTVARANJA BIRAČKOG MJESTA

Birački odbor prije otvaranja biračkog mjesta u 06.00 sati počinje obavljati pripremne radnje po uzoru na redovna biračka mjesta:

- predsjednik biračkog odbora određuje dužnosti članovima biračkog odbora,
- birački odbor potpisuje zakletvu,
- predsjednik biračkog odbora identificira i evidentira posmatrače,
- članovi biračkog odbora ručno broje zaštitne koverta s glasačkim listićima,
- broj imena na spisku birača koji imaju pravo glasati nepotvrđenim-kovertiranim glasačkim listićima i broj zaštitnih koverata predsjednik upisuje u Obrazac brojnog stanja (BSN).

GLASANJE

- Nakon što se utvrdi da ima pravo glasati nepotvrđenim- kovertiranim glasačkim listićima, birač se identifikira uz važeći lični dokument Bosne i Hercegovine.
- Birač se potpisuje u izvod iz Centralnog biračkog spiska, identično kao na ličnom dokumentu.
- Član biračkog odbora biraču izdaje zaštitnu kovertu s glasačkim listićima, a na kovertu za nepotvrđene-kovertirane glasačke listiće upisuje broj biračkog mjesta, ime i prezime birača i JMB.
- Birač ispunjava glasačke listiće iz zaštitne koverete u glasačkoj kabini.
- Nakon što birač glasa, zaštitnu kovertu će ubaciti u kovertu za nepotvrđene-kovertirane glasačke listiće koju je na poledini ispunio član biračkog odbora.
- Upakovane koverta sa glasačkim listićima birač će ubaciti u glasačku kutiju.

Koverta za nepotvrđene-kovertirane glasačke listiće

Broj biračkog mjesta/Број бирачког мјеста	
Koverta/omotnica za nepotvrđene glasačke listiće Коверта за непотврђене гласачке листиће	
1. Prezime / Презиме	
2. Ime / Име	
3. Jedinstveni matični broj / Јединствени матични број	
4. Datum (nadnevak) rođenja / Датум рођења	
5. Trenutna adresa stanovanja / Тренутна адреса становања	
6. Naziv predložene identifikacionog dokumenta / Назив показаног идентификационог документа	
7. Broj predložene isprave / Број показаног документа	
8. Izdat od / Издат од	

ZATVARANJE BIRAČKOG MJESTA

Nakon zatvaranja biračkog mjesta određenog za glasanje nepotvrđenim – kovertiranim glasačkim listićima, predsjednik i članovi biračkog odbora obavljaju sljedeće radnje:

Korak 1.

- broje potpise na izvodu iz Centralnog biračkog spiska.
- broje neiskorištene koverta s glasačkim listićima po osnovnim izbornim jedinicama,
- broje oštećene koverta sa glasačkim listićima.
- predsjednik biračkog odbora te podatke evidentira u Obrazac brojnog stanja (BSN).

Korak 2.

- birački odbor otvara glasačku kutiju.
- birački odbor broji koverta s nepotvrđenim-kovertiranim glasačkim listićima i vezuje po 25 koverti jednom gumicom.
- predsjednik upisuje ukupan broj koverata s nepotvrđenim-kovertiranim glasačkim listićima u Obrazac za brojno stanje (BSN).
- upakovane koverta se pakuju u zelenu vreću.
- original Obrasca za brojno stanje (BSN) i original Zapisnika o radu biračkog odbora se pakuju u manju providnu vreću te se ista zatvara plastičnim pečatom.
- u zelenu kovertu pakuje se zelena kopija Obrasca za brojno stanje (BSN) i zelena kopija Zapisnika o radu biračkog odbora, kao i koverta sa izvodom iz Centralnog biračkog spiska i PDL obrascem (ako se isti koristio).
- u crvenu kovertu se pakuje crvena kopija Obrasca za brojno stanje (BSN) koju zadržava predsjednik biračkog odbora.

Napomena: Glasački materijal se dostavlja u Glavni centar za brojanje gdje će se izvršiti brojanje.

NEPOTVRĐENI – KOVERTIRANI GLASAČKI LISTIĆI

Obrazac brojnog stanja BSN

OBRAZAC ZA BROJNO STANJE (B.M. za glasanje/glasovanje nepotvrđenim glasačkim listićima)		Naziv općine: <u>BRATUNAC</u>	Broj biračkog mjesta: <u>1048NN</u>	BSN
Serijski broj plastičnog pečata		Serijski broj plastičnog pečata		
BA 1 2 3 4 5 6 BA 2 4 6 8 0 0		BA 1 3 5 7 9 0 BA 1 1 3 4 5 6		
PEČAT 1		PEČAT 2		PEČAT 3
Serijski broj plastičnog pečata		Serijski broj plastičnog pečata		
BA 1 0 3 0 4 4		PEČAT 5		
Šifra općine/izborne jedinice za koju se glasa/glasuje →				091
DIO I: PRIJE OTVARANJA BIRAČKOG MJESTA				
1. Broj imena na listi/popisu birača koji su registrovani za glasanje/glasovanje putem pošte, a mogu glasovati/glasati nepotvrđenim gl. listićima (ručno brojati)				750
2. Broj primljenih koverata sa glasačkim listićima				75
DIO II: TOKOM GLASANJA/TIJEKOM GLASOVANJA				
3. Broj naknadno primljenih koverata sa glasačkim listićima				0
4. Ukupan broj primljenih koverata sa glasačkim listićima (red 2+3)				75
DIO III: NAKON ZATVARANJA BIRAČKOG MJESTA				
5. Broj potpisa na izvodu iz Centralnog biračkog spiska/popisa za birače koji su glasali/glasovali nepotvrđenim glasačkim listićima				11
6. Broj upropaštenih koverata sa glasačkim listićima (paket 2n)				0
7. Broj izdanih koverata sa glasačkim listićima (red 5+6)				11
8. Broj neiskorištenih koverata sa glasačkim listićima (ručno brojati)				64
9. Sveukupan broj zaduženih koverata sa glasačkim listićima (red 7+8)				75
DIO IV: NAKON OTVARANJA GLASAČKE KUTIJE				
10. Broj koverata sa nepotvrđenim glasačkim listićima				11
DIO V: Test tačnosti/točnosti				
11. Red 9=red 4; ako nisu isti, upisati razliku				0
12. Red 10 = red 5; ako nisu isti, upisati razliku				0
Serijski broj plastičnog pečata za vreću sa neiskorištenim gl. listićima (provodna veka)		Serijski broj plastičnog pečata za vreću sa koveratama sa nepotvrđenim gl. listićima (zeleni)		Serijski broj plastičnog pečata za vreću sa dokumentacijom za Centralnu/Središnju izbornu komisiju/povjerenstvo (provodna manja)
BA 1 2 2 0 0 1		BA 1 0 3 2 1 0		BA 1 5 4 7 0 0
Potpisujući se ispod, izjavljujem da ovi brojevi tačno/točno odražavaju izborne aktivnosti na ovom biračkom mjestu.				
PREDSJEDNIK	IME (ŠAMPANIM/TISKANIM SLOVIMA)		POTPIS	
ČLAN 1	VELJKO PETROVIĆ			
ČLAN 2	MUSTAFA LAKOVIĆ			
ČLAN 3	MILAN VIREVIĆ			
ČLAN 4				

MOBILNI TIM

MOBILNI TIM

PRIJE OTVARANJA BIRAČKOG MJESTA

Mobilni tim se formira za birače koji glasaju u svojim domovima ili ustanovama, a koji nisu u stanju da dođu na biračko mjesto.

Izborna komisija jedan sat prije otvaranja biračkih mjesta predaje mobilnom timu materijal kako slijedi:

- izvod iz Centralnog biračkog spiska za birače koji su prijavljeni za glasanje na ovaj način.
- odgovarajući broj glasačkih listića zapakovanih u zaštitne kovertе, koje su stavljene u personalizirane kovertе na kojima su upisane kombinacije za koje se glasa..
- odgovarajući broj pomoćnih glasačkih kutija (kartonske kutije).
- Obrazac za brojno stanje — mobilni tim (BSM).
- potrošni materijal koji je neophodan u procesu rada mobilnog tima.
- Zapisnik o radu biračkog odbora.
- spisak birača s adresama i kontakt-telefonima i
- plan rada mobilnog tima.

Napomena: Za potrebe rada na terenu izborna komisija mobilnom timu treba osigurati odgovarajuće motorno vozilo, odnosno odgovarajući prijevoz do birača koji su upisani u izvod iz Centralnog biračkog spiska za glasanje putem mobilnog tima.

Mobilni tim za glasanje obavezan je osigurati potpunu tajnost glasanja na način kako je to propisano zakonom.

Mobilni tim za glasanje obavezan je pridržavati se plana rada mobilnog tima koji je izradila izborna komisija i omogućiti akreditiranim posmatračima posmatranje

Po preuzimanju izbornog materijala, predsjednik i članovi mobilnog tima obavljaju sljedeće:

Korak 1.

- Imena članova biračkog odbora upisuju se u Zapisnik i svi se lično potpisuju pored svog imena.
- Svi članovi biračkog odbora potpisuju zakletvu.
- Predsjednik upisuje broj birača iz izvoda iz Centralnog biračkog spiska na predviđeno mjesto u Obrascu za brojno stanje (BSM).
- Birački odbor ručno broji primljene personalizirane zaštitne kovertе sa kompletima glasačkih listića i taj broj se upisuje u Obrazac za brojno stanje BSM.

Korak 2.

- Formira se pomoćna glasačka kutija.
- Na otvor glasačke kutije se stavlja papirni samoljepljivi pečat.
- Birački odbor kreće prema biračima u skladu s planom izborne komisije.

MOBILNI TIM

GLASANJE

Glasanje birača putem mobilnog tima traje neprekidno u toku dana, sa početkom u 7.00 sati i završetkom u 19.00 sati.

Mobilni tim dolazi do birača u njegov dom ili ustanovu.

Birači vezani za svoje domove ili ustanove glasaju na način da:

- se identificiraju i potpišu na izvod iz Centralnog biračkog spiska,
- svoje markirane glasačke listiće ubacuju u zaštitne kovertе koje se ubacuju u personalizirane kovertе na kojima je član biračkog odbora koji izdaje glasačke listiće upisao podatke o biraču: ime, prezime i jedinstveni matični broj,
- Nakon što birač glasa, mobilni tim stavlja na otvor pomoćne glasačke kutije samoljepljivi papirni pečat na koji se potpisuju predsjednik i članovi mobilnog tima, a zatim odlaze na drugu adresu kod narednog birača u skladu s planom.

ZAVRŠETAK RADA MOBILNOG TIMA

Nakon završenog obilaska svih birača čija se imena nalaze na Izvodu iz Centralnog biračkog spiska, mobilni tim odlazi u sjedište izborne komisije i obavlja sljedeće radnje:

- broji potpise na izvodu iz Centralnog biračkog spiska,
- broji neiskorištene kovertе s glasačkim listićima po kombinacijama,
- broji kovertе s oštećenim glasačkim listićima po kombinacijama, ako ih ima, i upisuje njihov broj u Obrazac za brojno stanje (BSM),
- neiskorištene kovertе i oštećene kovertе s glasačkim listićima pakuje u veću providnu vreću,
- otvara glasačku kutiju i broji kovertе s glasačkim listićima po kombinacijama te ih uvezuje gumičom,
- broj koverata s glasačkim listićima po kombinacijama se upisuje u Obrazac za brojno stanje (BSM),
- upakovane kovertе pakuju se u narandžastu vreću.

Napomena: Glasački materijal se dostavlja u Glavni centar za brojanje gdje će se izvršiti brojanje.

Naredni koraci

Nakon ovog Priručnika koji sadrži Opći dio slijedi priprema posebnog dodatka (Posebni dio) i to nakon usvajanja Pravilnika o provođenju Općih izbora 2026. godine

Dodatak će obuhvatiti detaljnije instrukcije i pojašnjenja u vezi s:

- izgledom glasačkog listića*
- načinom pravilnog ispunjavanja glasačkih listića*
- važećim i nevažećim listićima*
- vrstom i izgledom obrazaca koji će biti u primjeni za Opće izbore 2026. godine*
- načinom rukovanja specifičnim izbornim tehnologijama (uređajima za biometrijsku identifikaciju/autentifikaciju i skenerima koji će vršiti i elektronski transfer/prijenos rezultata)*

Dio dodatka će biti i način pakovanja izbornog materijala.

**ПРИРУЧНИК ЗА РАД
БИРАЧКИХ ОДБОРА У
БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ
ОПШТИ ИЗБОРИ 2026. године
ОПШТИ ДИО**

Сарајево, 2025. године

ПРИРУЧНИК ЗА РАД БИРАЧКИХ ОДБОРА У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ – ОПШТИ ИЗБОРИ 2026.

Издавач: Централна изборна комисија Босне и Херцеговине, Данијела Озме бр. 7, 71000 Сарајево,

тел.: 033/ 251 300, факс: 033 / 251 329, e-mail: info@izbori.ba, веб-страница: www.izbori.ba.

За издавача: Централна изборна комисија Босне и Херцеговине

Приручник припремили: др Ирена Хациабдић, мр Селвер Келештура, Мустафа Лаковић

ДТП: Дејан Ћурић

Тираж: 12. 000

ИСБН 978-9926-573-08-9

ЦИП запис доступан у ЦОБИСС систему Националне и универзитетске библиотеке БиХ под

ИД бројем **67112966**

На основу закључка Централне изборне комисије Босне и Херцеговине са 28. сједнице ЦИК-а БиХ од 24.11. 2025. године, овај приручник је одобрен за кориштење изборној администрацији Босне и Херцеговине на Општим изборима 2026.

Мисија ОСЦЕ-а у БиХ је подржала штампање овог материјала. Свако гледиште, изјава или мишљење, изражено у овој публикацији, а за које није изричито назначено да потиче из Мисије ОСЦЕ-а у БиХ, не одражава нужно званичну политику Мисије ОСЦЕ-а у БиХ.

„Сви изрази писани у једном роду односе се без дискриминације на оба пола.“

Приручник се дистрибуише бесплатно!

Приручник је, у цјелини или у појединим његовим дијеловима, забрањено умножавати и дистрибуисати без одобрења Централне изборне комисије Босне и Херцеговине!

Поштовани чланови бирачких одбора,

Приручник за рад бирачких одбора за Опште изборе 2026.године представља инструктивни водич кроз најважније фазе изборног процеса на дан прије дана одржавања избора, током изборног дана и након затварања бирачких мјеста.

Приручник садржи и преглед активности на специфичним бирачким мјестима за гласање у одсуству, гласање непотврђеним-ковертираним гласачким листићима и гласање путем мобилног тима.

Сврха Приручника је да вас подсети на неопходне кораке и служи као подсјетник на изборне радње које је потребно обавити да би се изборни процес одвијао несметано и у складу са Изборним законом Босне и Херцеговине (у даљем тексту: БиХ).

По први пут на Општим изборима 2026. године планирамо користити напредне изборне технологије приликом утврђивања идентитета бирача, те електронски бројати гласачке листиће и електронски преносити резултате путем скенера.

Како у тренутку штампања овог Приручника нису познати сви детаљи о начину рада специфичне изборне технологије овај Приручник (Општи дио) ће као свој саставни дио ускоро имати и посебан Додатак (Посебни дио) у виду упутства у вези са процесом руковања специфичним изборним технологијама, неопходним додатним инструкцијама и процедурама за паковање изборног материјала.

Подсјећамо вас да сте ваш посао дужни обављати савјесно, стручно, одговорно, и ефикасно, уз поштивање највиших професионалних стандарда за изборну администрацију. То подразумијева стрпљив, пристојан и љубазан однос поштивања бирача који остварују своја права на изборима.

Важно је да успоставите колегијалне и коректне односе према другим члановима бирачког одбора и извршавате све инструкције изборних комисија и предсједника/замјеника предсједника бирачког одбора.

Подсјећамо да није дозвољено предузимати било коју радњу која може нарушити ваш независан и непристрасан рад, као нпр. фаворизовање појединих категорија бирача у остваривању њихових права због политичке, националне, расне, вјерске, полне или друге припадности, или давање изјава или информација које би штетиле угледу органа за спровођење избора, односно злоупотребљавати положај у органима за спровођење избора ради личне користи или користи поједине политичке странке или кандидата.

Аутори

РЕДОВНО БИРАЧКО МЈЕСТО

Корак 1. Преузимање материјала:

- По позиву градске/општинске или изборне комисије Брчко дистрикта БиХ (у даљем тексту: изборна комисија) и у вријеме које она одреди, бирачки одбор долази на бирачко мјесто у суботу, дан прије одржавања избора.
 - Изборне комисије обавезне су обезбиједити да простор на којем се налази бирачко мјесто буде припремљен за отварање.
 - Бирачки одбор заједнички преузима изборни материјал (осјетљиви и неосјетљиви) и упућује се према бирачком мјесту.
 - Бирачки одбор провјерава да ли је изборни материјал исправно запакован и да ли је бројно стање у складу с евиденцијом у Записнику о раду бирачког одбора (дио 31), те све верификује својим потписом.
 - Бирачки одбор обавезан је изборни материјал оставити на бирачком мјесту и одговоран је за његову безбједност, а бирачко мјесто обезбјеђује надлежна полицијска агенција.
 - Предсједник бирачког одбора руководи радом и рјешава сва важна питања, те прелиминарно одређује дужности сваког члана бирачког одбора (у зависности од тога да ли ће бити задужени за идентификацију/аутентификацију бирача, издавање листића, контролу реда, гласачке кутије/скенера...), с напоменом да ће ова задужења навести у Записнику о раду бирачког одбора на дан избора, непосредно прије отварања бирачког мјеста.
- Неосјетљиви изборни материјал поред плаката, чини потрошни материјал, вреће и кутије за паковање, а осјетљиви изборни материјал су гласачки листићи, обрасци, извод из Централног бирачког списка, штампил за гласачке листиће, те специфична изборна технологија ако се користи на изборима (апарат за биометријску идентификацију и аутентификацију и скенер)

Корак 2. Припрема и уређење бирачког мјеста

- Уређење бирачког мјеста подразумијева распоређивање столова, столица, кабина за гласање и изборних технологија на начин да се оствари најоптималнији распоред који омогућава несметан проток бирача, одвијање гласања и заштиту тајности гласа.
- Приликом уређења бирачког мјеста одредити позиције за несметан рад бирачког одбора, поставити гласачку кутију/скенер на централно мјесто, планирати сједишта за посматраче како би им се омогућио јасан увид у све изборне радње, али без ометања изборног процеса.
- Гласачке кабине поставити на начин да буду окренуте према бирачком одбору, али истовремено довољно удаљене како би се заштитила тајност гласа сваког бирача.
- На бирачким мјестима која су мање површине, па стога не омогућавају адекватну заштиту тајности, гласачке кабине, изузетно, окренути према зиду просторије у којој се налази бирачко мјесто.
- Планирати постављање столице и оловке у кабинџи за гласање.
- Бирачки одбор провјерава да ли се у кругу од 50 метара од улаза у зграду у којој је лоцирано бирачко мјесто налази пропагандни материјал и обиљежја политичких субјеката, те је у обавези да исти уклони.
- Ако уклањање пропагандног материјала представља тешкоћу због недоступности, бирачки одбор ће затражити помоћ изборне комисије.
- Бирачки одбор на вратима бирачког мјеста лијепи плакат „ознака бирачког мјеста“ у који уписује број бирачког мјеста, као и Одлуку о именовању председника и чланова бирачког одбора и њихових замјеника.
- Бирачки одбор испред улаза на бирачко мјесто лијепи све плакате (како гласати, злоупотреба бирачког права, изглед гласачког листића) и ознаке забрана (забрана оружја, пушења, и коришћења мобитела).
- Посебну пажњу треба посветити означавању смјера од улаза у зграду па све до локације бирачког мјеста да би се спријечила конфузија бирача унутар зграде, посебно ако се унутар једног објекта налази више бирачких мјеста.

Обиљежавање улаза бирачког мјеста

КАКО ГЛАСАТИ?

КАКО ГЛАСАТИ?

КАКО ГЛАСОВАТИ?

ОПШТИ ИЗБОРИ 04.10.2026.

ОПШТИ ИЗБОРИ

ПЛАКАТ КАКО ГЛАСАТИ
Босански језик

ПЛАКАТ КАКО ГЛАСАТИ
Српски језик

ПЛАКАТ КАКО ГЛАСАТИ
Хрватски језик

ОЗНАКА бирачког мјеста

ПЛАКАТ ИЗГЛЕД ГЛАСАЧКОГ ЛИСТИЋА

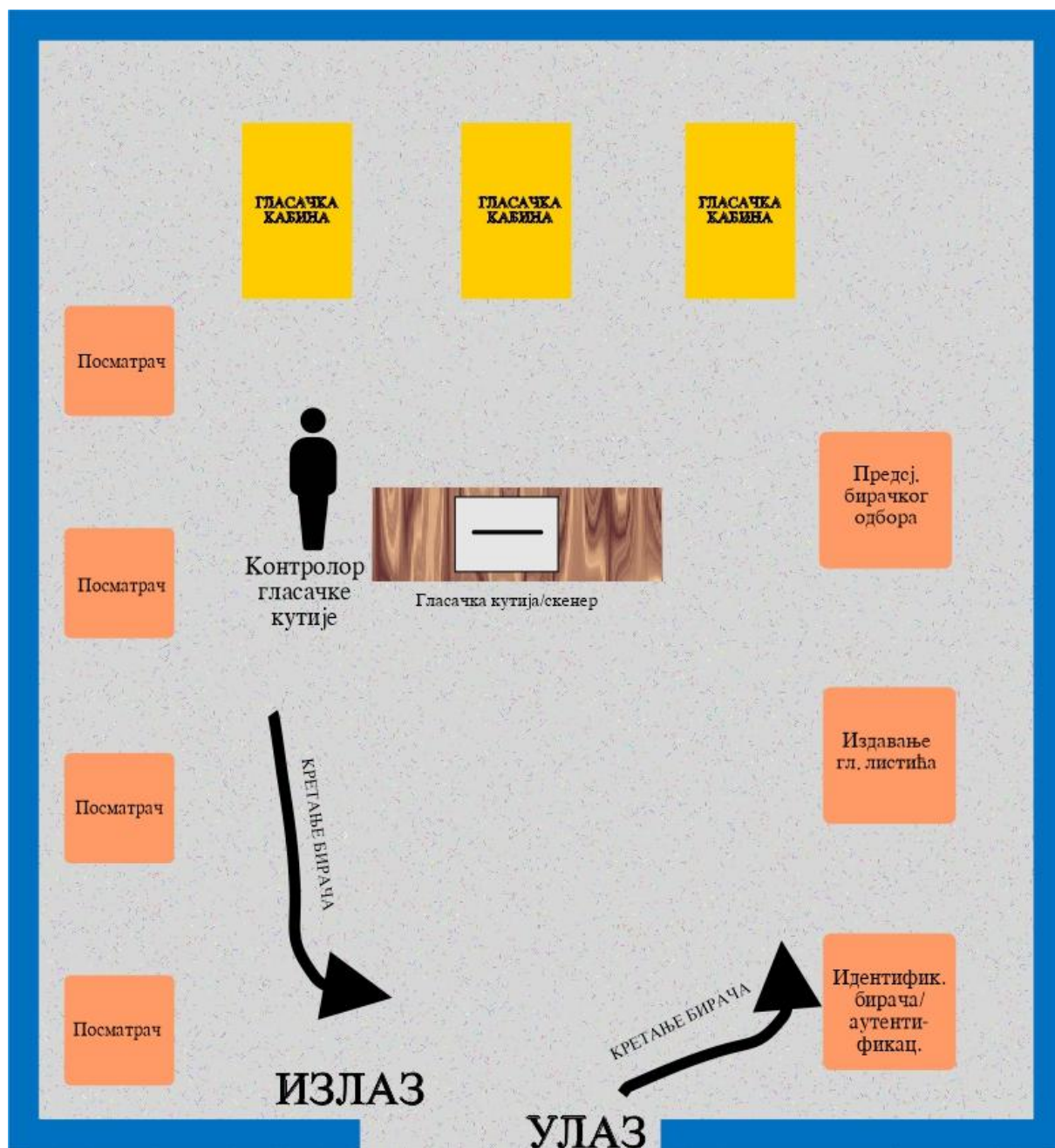
ПЛАКАТ
Казнене одредбе
кривичног закона

УЛАЗ НА БИРАЧКО МЈЕСТО

СПИСАК ЧЛАНОВА бирачког одбора и њихових замјеника

ОЗНАКЕ
Забрањено уношење оружја
Забрањено уношење мобитела
Забрањено пушење

Изглед бирачког мјеста

Напомена : Није дозвољено отварати кутије с гласачким листићима, јер се оне отварају један час прије отварања бирачког мјеста у недељу, на изборни дан.

ДАН ИЗБОРА

ПРИЈЕ ОТВАРАЊА БИРАЧКОГ МЈЕСТА

Корак 1.

Бирачки одбор је обавезан доћи на бирачко мјесто један час прије отварања бирачког мјеста, у 06.00 часова ујутро.

Корак 2.

Предсједник :

- Руководи радом бирачког мјеста.
- Одређује дужности свим члановима бирачког одбора и евидентира присутност и појединачне дужности у Записник о раду бирачког одбора (контрола реда, идентификација/аутентификација, издавање листића, контрола гласачке кутије/скенера).
- У случају одсуства појединих чланова контактира изборну комисију ради позивања замјеника.
- Ако се на бирачком мјесту прије отварања појаве посматрачи, имена истих ће се евидентирати у Записник о раду бирачког одбора (34), уз напомену да само акредитовани посматрачи имају право приступа бирачком мјесту.
- Провјера права приступа посматрача бирачком мјесту се врши уз провјеру личног документа са фотографијом и акредитације (бијеле за посматраче политичког субјекта, сиве за посматраче удружења, а розе за међународне посматраче).
- Евидентира вријеме доласка посматрача, а њихови лични документи се задржавају до тренутка њиховог одласка с бирачког мјеста, те се и ово вријеме евидентира.
- Посматрачи којим је дозвољен приступ се упућују на своја мјеста за посматрање.
- Попуњава неопходне обрасце.
- Контактима са изборном комисијом у вези са свим неопходним питањима и извјештајима.

- Важно је водити рачуна да се број посматрача политичког субјекта и удружења ограничи на једно лице у исто вријеме.
- Међународним посматрачима се дозвољава посматрање рада бирачког одбора у пратњи преводиоца.

Корак 3.

Бирачки одбор:

- Потписује заклетву прописану Изборним законом БиХ (дио 33а) у Записнику о раду бирачког одбора: „Овим се заклињем да ћу вјерно, савјесно и непристрасно обављати додијелене ми дужности и проводити и поштовати Устав и законе БиХ“.
- Приступа детаљном прегледу осјетљивог и неосјетљивог изборног материјала.
- Врши бројање свих гласачких листића методом дуплог бројања и унакрсног слагања.
- Током бројања провјерава да ли су сви гласачки листићи одштампани на исти начин или неисправни, те да ли има одступања у броју листића у појединим кутијама/паковањима.
- Ако се на бирачком мјесту користе специфичне изборне технологије, врши се њихова припрема за рад (о чему ће слиједити детаљније упуте у Посебном дијелу овог Приручника).

Напомена: Сва одступања у вези са изборним материјалом и бројем гласачких листића пријавити изборној комисији.

Напомена: Уништавање, прикривање, оштећивање или одузимање исправа о изборима или изборног материјала представља кривично дјело.

➤ Након завршених припрема сви чланови бирачког одбора заузимају своје позиције како би бирачко мјесто било отворено тачно на вријеме.

➤ Сви почетни извјештаји из уређаја за биометријску идентификацију/ аутентификацију и скенера морају показивати „0“, како би се сви посматрачи могли увјерити да није било злоупотреба са неовлашћеним гласањем на том бирачком мјесту. Ако се гласање врши на традиционалан начин уз кориштење гласачке кутије, иста прије отварања мора бити презентирана празна посматрачима и прописно запечаћена.

Бирачка мјеста у Босни и Херцеговини су отворена од 07.00 до 19.00 часова.

➤ Сва кашњења или прекиди у раду бирачког одбора који онемогућавају несметано одвијање процеса гласања морају се одмах пријавити изборној комисији.

➤ Овлаштена лица на бирачком мјесту су искључиво: чланови бирачког одбора, посматрачи и бирачи и, изузетно у случају примјене института Помоћ другог лица, лице које помаже бирачу. (Бирач који је слијеп, неписмен или лице са инвалидитетом уз одобрење предсједника бирачког одбора има право користити помоћ другог лица. Предсједник бирачког одбора у том случају попуњава ПДЛ образац са подацима бирача и подацима лица које помаже бирачу).

Осим њих на бирачко мјесто могу ући и предсједник, чланови или овлаштена лица испред изборне комисије, те припадници полицијских агенција и хитних служби само ако су позвани, те представници медија којима се дозвољава кратко задржавање у циљу снимања и фотографисања и извјештавања, али са позиције улаза на бирачко мјесто.

➤ Предсједник има право са бирачког мјеста удаљити свако лице које нарушава процес законитог рада. Такве појаве се евидентирају у Записник о раду бирачког мјеста (дио 37).

Сваки прекид рада који захтијева присуство полиције подразумијева да се на бирачком мјесту не одвија процес гласања док се ту налазе представници полицијских агенција, а по поновном успостављању јавног реда и мира процес рада на бирачком мјесту се може и продужити за вријеме колико је прекид и трајао. Ако је прекид трајао дуже од три часа, одлуку о продуженом раду бирачког одбора доноси изборна комисија.

➤ Бирачки одбор је обавезан водити рачуна да се гласање и изборни процес одвија у складу са Изборним законом БиХ, уз поштивање тајности гласа.

➤ Иако предсједник руководи радом на бирачком мјесту, бирачки одбор доноси одлуке натполовичном већином (нпр. одлучује о валидности гласачког листића).

ГЛАСАЊЕ

Процес гласања се одвија у пет корака

Корак 1: Улазак на бирачко мјесто - контролор реда омогућава бирачу улазак на бирачко мјесто уз посједовање једног од три важећа документа Босне и Херцеговине (лична карта, пасош или возачка дозвола) и водећи рачуна да се омогући несметан проток бирача на бирачком мјесту.

Корак 2: Члан бирачког одбора задужен за идентификацију/аутентификацију врши провјеру идентитета увидом у лични документ бирача који се, ради потврде идентитета, провлачи кроз уређај за биометријску идентификацију; након што уређај потврди идентитет бирача који се затим додатно аутентификује уз узимање отиска прста десног кажипрста. Овај процес код уредног стања омогућава и издавање потврде о верификацији на коју се бирач потписује и одлаже је у посебну кутију (детаљније упуте о раду уређаја биће садржане у Посебном дијелу овог Приручника).

Ако ови уређаји не буду доступни на бирачком мјесту, проналазиће се име бирача на Изводу из Централног бирачког списка како би се он потписао поред свог имена, идентично као на свом идентификационом документу.

Корак 3: Издавање гласачких листића - бирачу се издаје гласачки листић/листићи, а члан бирачког одбора задужен за издавање листића га упознаје са правилним попуњавањем листића и упућује га према простору са гласачким кабинама.

Корак 4: Гласање - Бирач самостално испуњава гласачки листић/е у тајности, иза гласачких паравана, осим ако је неопходно примијенити институт Помоћи другог лица, када бирач има право изабрати лице које му помаже, али то не може бити члан бирачког одбора. Приликом гласања не смије користити мобител или друго средство за снимање и фотографисање. Приликом случајног оштећења листића, бирач може тражити да му се исти замијени, па ће му се издати други листић, а преко оштећеног гласачког листића задужени члан бирачког одбора ће исписати „Оштећени“, те ће исти одложити у намјенску коверту.

Корак 5: Бирач након тога прилази скенеру са гласачком кутијом и скенира свој гласачки листић, (или више листића, један по један) приближавајући их отвору скенера који аутоматски увлачи гласачки листић, обрађује га и скенира. На овај начин омогућава се и аутоматски процес бројања гласова, који ће се директном трансмисијом преносити након затварања бирачких мјеста до Централне изборне комисије БиХ и јавности. (детаљније упуте о раду скенера биће садржане у Посебном дијелу овог Приручника).

Ако ови уређаји не буду доступни на бирачком мјесту, бирач ће свој гласачки листић/е убацити у гласачку кутију, а члан бирачког одбора задужен за гласачку кутију пазиће да листиће убацује један по један, и то пресавијене како би се заштитила тајност гласа, те ће затим упутити бирача према излазу бирачког мјеста. У том случају гласачки листићи у кутији ће се бројати ручно након затварања бирачких мјеста.

Напомена: Поштивање тајности гласа подразумијева да бирачи лично, у приватности, могу дати свој глас, без да их ико у томе спречава, те да нико не може гласати за другог под његовим именом, нити тражити информације о томе како је бирач гласао, нити одавати информације о гласању код примјене института Помоћи другог лица.

ЗАПИСНИК О РАДУ БИРАЧКОГ ОДБОРА (ЗАРБО) се води за свако бирачко мјесто, а садржи низ посебних дијелова обиљежених словом „З“ и појединим бројевима како сlijеди:

- 31-Списак изборног материјала (с прегледом запримљеног материјала по броју комада/ кутија, који потписују сви чланови бирачког одбора приликом преузимања истог од изборне комисије),
- 32-Запажања о стању изборног материјала; дан прије дана избора тј. приликом преузимања, који такође потписују сви чланови бирачког одбора,
- 33-Евиденција о присуству; за упис података о присутним члановима и њиховим дужностима,
- 33а- Образац заклетве који потписују сви чланови бирачког одбора,
- 34-Евиденција о акредитованим посматрачима, у који се врши упис имена и презимена посматрача, броја акредитације, те времена њиховог доласка и одласка са бирачког мјеста,
- 35-Сва запажања у току процеса гласања се уписују у дио који представља једну врсту Дневника бирачког мјеста (садржи опис свих ситуација, спорних питања, догађаја, њихових учесника, посљедица, прекида у раду, предузетих мјера, те податке о лицима с инвалидитетом),
- 36-Мишљења или примједбе чланова бирачких одбора, и акредитованих посматрача уносе се у овај дио, а они су у обавези да исти потпишу јер се у супротном примједба неће ни разматрати,
- 37 - Садржи податке о удаљавању лица са бирачког мјеста,
- 38 - Служи за унос релевантних података о затварању бирачког мјеста и потписује га предсједник бирачког одбора,
- 39 - Садржи евиденцију броја потписа на бирачког мјесту и врши се у случају да се не користи уређај за биометријску идентификацију (те се у њега уписује број потписа на свакој страници Извода из Централног бирачког списка),
- 310 - Служи за вођење евиденција о неважећим листићима код ручног бројања.

ДАН ИЗБОРА

Напомена: За сва кривична дјела прописана је новчана или затворска казна (нпр. утицај на бираче како да гласају, или тражење информација од њих о томе за кога су гласали).

Поступање противно одредбама Изборног закона БиХ у смислу непоштивања прописаних процедура кажњава се новчаном казном до 10.000 КМ и забраном вршења дужности члана бирачког одбора у периоду од 4 године.

ЗАТВАРАЊЕ БИРАЧКОГ МЈЕСТА

Процедуре затварања бирачког мјеста

Бирачко мјесто се затвара у 19.00 часова.

Корак 1.

- 15 минута прије затварања бирачког мјеста, у 18.45 часова предсједник објављује свим присутним, укључујући и бираче који су у реду испред бирачког мјеста, да ће се бирачко мјесто затворити тачно у 19.00 часова.
- Предсједник обавјештава бираче који су се затекли у реду до 19.00 часова да ће остварити своје право гласа.
- Члан бирачког одбора задужен за контролу реда, у вријеме затварања, одлази до последњег бирача који је у реду у 19.00 часова и обавјештава га да је он последњи бирач који ће гласати, како би се обезбиједило да нико не може гласати након затварања бирачког мјеста.
- Након што и последњи бирач гласа, члан бирачког одбора задужен за контролу реда затвара врата.
- Предсједник бирачког одбора биљежи да ли је било кашњења у затварању бирачког мјеста и извјештава изборну комисију.

Корак 2.

- Бирачки одбор приступа процедурама затварања гласања на гласачкој кутији (самољепљивом траком), а на скенерима се покреће опција „затварања бирачког мјеста“.

Корак 3

- Бирачки одбор приступа припремама за електронски трансфер резултата или ручно бројање у складу са Инструкцијама из Посебног дијела овог Приручника.

**БИРАЧКО МЈЕСТО ЗА
ГЛАСАЊЕ У ОДСУСТВУ**

БИРАЧКО МЈЕСТО ЗА ГЛАСАЊЕ У ОДСУСТВУ

ДАН ПРИЈЕ ОДРЖАВАЊА ИЗБОРА

На бирачком мјесту за гласање у одсуству бирачи гласају из града/општине у којој имају пребивалиште за град/општину у којој су имали пребивалиште на попису становништва 1991 године.

Бирачки одбор у суботу, дан прије одржавања избора, те на дан избора, прије отварања бирачких мјеста обавља исте радње као бирачки одбор на редовном бирачком мјесту.

Напомена: Бирачки одбор ће за разлику од бирачког одбора на редовном бирачком мјесту преузети кутије са ковертама у којима су комбинације гласачких листића за бираче који гласају на бирачким мјестима за гласање у одсутности. На кутијама ће бити исписани сви бројеви комбинација са бројем коверти за сваку комбинацију.

ПРИЈЕ ОТВАРАЊА БИРАЧКОГ МЈЕСТА

- бирачки одбор долази на бирачко мјесто у 06.00 часова ујутро,
- председник бирачког одбора одређује дужности члановима бирачког одбора,
- бирачки одбор потписује заклетву,
- председник бирачког одбора идентификује и евидентира посматраче,
- чланови бирачког одбора ручно броје коверте с комбинацијама гласачких листића,
- број имена на изводу из ЦБС и број коверти по комбинацијама се евидентира у Образац бројног стања БСО,
- ако се на бирачком мјесту користе специфичне изборне технологије, врши се њихова припрема за рад.

ГЛАСАЊЕ

Процес гласања се одвија на сљедећи начин:

- контролор реда на улазу у бирачко мјесто контролише проток бирача како се на бирачком мјесту не би стварала гужва,
- члан бирачког одбора задужен за идентификацију/аутентификацију врши провјеру идентитета увидом у лични документ, и његовим провлачењем кроз уређај за биометрију, након чега се бирач аутентификује узимањем отиска прста, те се код успјешне аутентификације потписује на потврду коју одлаже у посебну кутију (Детаљније упуте о раду уређаја биће садржане у Посебном дијелу овог Приручника),
- члан бирачког одбора издаје бирачу коверту с комбинацијом гласачких листића за коју бирач гласа
- након гласања бирач убацује коверту с гласачким листићима у гласачку кутију.

ЗАТВАРАЊЕ БИРАЧКОГ МЈЕСТА

Након затварања бирачког мјеста за гласање у одсуству бирачки одбор обавља следеће радње:

- штампа извјештај о броју бирача који су се аутентификовали, уколико су кориштене нове технологије,
- уписује број бирача који су гласали у Образац бројног стања (БСО),
- броји неискоришћене коверте с гласачким листићима по комбинацијама,
- броји коверте с оштећеним гласачким листићима по комбинацијама,
- отвара гласачку кутију и разврстава коверте с гласачким листићима по комбинацијама,
- броји коверте по комбинацијама,
- исте комбинације се увезују гумицом,
- предсједник бирачког одбора уписује све податке у образац бројног стања (БСО).

Напомена: Бирачу се, у случају да треба да замијени своје гласачке листиће због оштећености, мијења коверта са датом комбинацијом гласачких листића.

Напомена: Процедура гласања путем нових технологија и процедуре затварања бирачког мјеста и паковања гласачких листића бит ће прописане у Посебном дијелу овог Приручника када се усвоји Правилник о провођењу Општих избора 2026.

**БИРАЧКО МЈЕСТО ЗА ГЛАСАЊЕ
НЕПОТВРЂЕНИМ-КОВЕРТИРАНИМ
ГЛАСАЧКИМ ЛИСТИЋИМА**

НЕПОТВРЂЕНИ –КОВЕРТИРАНИ ГЛАСАЧКИ ЛИСТИЋИ

По једно бирачко мјесто у свакој основној изборној јединици одређено је за гласање непотврђеним – ковертираним гласачким листићима.

На овој врсти бирачког мјеста бирачко право остварују сљедеће категорије бирача:

- Бирач који од Центра за бирачки списак добије потврду да има право гласати непотврђеним-ковертираним гласачким листићима;
- Бирачу који се налази на списку који је доставила Централна изборна комисија БиХ о држављанима БиХ који су уписани у извод из ЦБС-а за гласање ван земље.

ДАН ПРИЈЕ ОДРЖАВАЊА ИЗБОРА

Бирачки одбор у суботу, дан прије одржавања избора, обавља исте радње као бирачки одбор на редовном бирачком мјесту.

Бирачки одбор ће, за разлику од бирачког одбора на редовном бирачком мјесту, преузети кутије са заштитним ковертама у којим су гласачки листићи и ковертама за непотврђене-ковертиране гласачке листиће.

ПРИЈЕ ОТВАРАЊА БИРАЧКОГ МЈЕСТА

Бирачки одбор прије отварања бирачког мјеста у 06.00 часова почиње обављати припремне радње по узору на редовна бирачка мјеста:

- председник бирачког одбора одређује дужности члановима бирачког одбора,
- бирачки одбор потписује заклетву,
- председник бирачког одбора идентификује и евидентира посматраче,
- чланови бирачког одбора ручно броје заштитне коверте са гласачким листићима,
- број имена на списку бирача који имају право гласати непотврђеним-ковертираним гласачким листићима и број заштитних коверти председник уписује у Образац бројног стања (БСН).

ГЛАСАЊЕ

- Након што се утврди да има право гласати непотврђеним-ковертираним гласачким листићима, бирач се идентификује уз важећи лични документ Босне и Херцеговине.
- Бирач се потписује у извод из Централног бирачког списка, идентично као на личном документу.
- Члан бирачког одбора бирачу издаје заштитну коверту с гласачким листићима, а на коверту за непотврђене-ковертиране гласачке листиће уписује број бирачког мјеста, име и презиме бирача и ЈМБ.

Бирач испуњава гласачке листиће из заштитне коверте у гласачкој кабинџи

- Након што бирач гласа, заштитну коверту ће убацити у коверту за непотврђене-ковертиране гласачке листиће коју је на полеђини испунио члан бирачког одбора.
- Упаковане коверте са гласачким листићима бирач ће убацити у гласачку кутију.

Коверта за непотврђене-ковертиране гласачке листиће

Broj biračkog mjesta/Број бирачког мјеста
Koverta/omotnica za nepotvrđene glasačke listiće Коверта за непотврђене гласачке листиће
1. Prezime / Презиме
2. Ime / Име
3. Jedinstveni matični broj / Јединствени матични број
4. Datum (nadnevak) rođenja / Датум рођења
5. Trenutna adresa stanovanja / Тренутна адреса становања
6. Naziv predloženog identifikacionog dokumenta / Назив показаног идентификационог документа
7. Broj predložene isprave / Број показаног документа
8. Izdat od / Издат од

ЗАТВАРАЊЕ БИРАЧКОГ МЈЕСТА

Након затварања бирачког мјеста одређеног за гласање непотврђеним-ковертираним гласачким листићима, предсједник и чланови бирачког одбора обављају сљедеће радње:

Корак 1.

- броје потписе на изводу из Централног бирачког списка,
- броје неискориштене коверте с гласачким листићима по основним изборним јединицама,
- броје оштећене коверте са гласачким листићима,
- предсједник бирачког одбора те податке евидентира у Образац бројног стања (БСН).

Корак 2.

- бирачки одбор отвара гласачку кутију,
- бирачки одбор броји коверте с непотврђеним-ковертираним гласачким листићима и везује по 25 коверти једном гумицом,
- предсједник уписује укупан број коверти с непотврђеним-ковертираним гласачким листићима у Образац за бројно стање (БСН),
- упаковане коверте се пакују у зелену врећу,
- оригинал Обрасца за бројно стање (БСН) и оригинал Записника о раду бирачког одбора се пакују у мању провидну врећу те се иста затвара пластичним печатом,
- у зелену коверту пакује се зелена копија Обрасца за бројно стање (БСН) и зелена копија Записника о раду бирачког одбора, као и коверта са изводом из Централног бирачког списка и ПДЛ обрасцем (ако се исти користио),
- у црвену коверту се пакује црвена копија Обрасца за бројно стање (БСН) коју задржава предсједник бирачког одбора.

Напомена: Гласачки материјал се доставља у Главни центар за бројање гдје ће се извршити бројање.

НЕПОТВРЂЕНИ –КОВЕРТИРАНИ ГЛАСАЧКИ ЛИСТИЋИ

Образац бројног стања БСН

OBRAZAC ZA BROJNO STANJE (B.M. za glasanje/glasovanje nepotvrđenim glasačkim listićima)		Naziv općine: <u>BRATUNAC</u>	Broj biračkog mjesta: <u>1048NN</u>	BSN
Serijski broj plastičnog pečata		Serijski broj plastičnog pečata		
BA 1 2 3 4 5 6		BA 1 2 3 4 5 6		
PEČAT 1		PEČAT 2		
BA 1 0 3 0 4 4		BA 1 0 3 0 4 4		
PEČAT 5		Šifra općine/izborne jedinice za koju se glasa/glasuje → <u>091</u>		
DIO I: PRIJE OTVARANJA BIRAČKOG MJESTA				
1. Broj imena na listi/popisu birača koji su registrovani za glasanje/glasovanje putem pošte, a mogu glasovati/glasati nepotvrđenim gl. listićima (ručno brojati)				<u>750</u>
2. Broj primljenih koverata sa glasačkim listićima				<u>75</u>
DIO II: TOKOM GLASANJA/TIJEKOM GLASOVANJA				
3. Broj naknadno primljenih koverata sa glasačkim listićima				<u>0</u>
4. Ukupan broj primljenih koverata sa glasačkim listićima (red 2+3)				<u>75</u>
DIO III: NAKON ZATVARANJA BIRAČKOG MJESTA				
5. Broj potpisa na izvodu iz Centralnog biračkog spiska/popisa za birače koji su glasali/glasovali nepotvrđenim glasačkim listićima				<u>11</u>
6. Broj upropaštenih koverata sa glasačkim listićima (paket 2n)				<u>0</u>
7. Broj izdanih koverata sa glasačkim listićima (red 5+6)				<u>11</u>
8. Broj neiskorištenih koverata sa glasačkim listićima (ručno brojati)				<u>64</u>
9. Sveukupan broj zaduženih koverata sa glasačkim listićima (red 7+8)				<u>75</u>
DIO IV: NAKON OTVARANJA GLASAČKE KUTIJE				
10. Broj koverata sa nepotvrđenim glasačkim listićima				<u>11</u>
DIO V: Test tačnosti/točnosti				
11. Red 9=red 4; ako nisu isti, upisati razliku				<u>0</u>
12. Red 10 = red 5; ako nisu isti, upisati razliku				<u>0</u>
Serijski broj plastičnog pečata za vreću sa neiskorištenim gl. listićima (providna veća)		Serijski broj plastičnog pečata za vreću sa koveratama sa nepotvrđenim gl. listićima (zeleni)		Serijski broj plastičnog pečata za vreću sa dokumentacijom za Centralnu/Središnju izbornu komisiju/povjerenstvo (providna manje)
BA 1 2 2 0 0 1		BA 1 0 3 2 1 0		BA 1 5 4 7 0 0
Potpisujući se ispod, izjavljujem da ovi brojevi tačno/točno odražavaju izborne aktivnosti na ovom biračkom mjestu.				
PREDSEDNIK	IME (ŠTAMPANIM/TISKANIM SLOVIMA)		POTPIS	
ČLAN 1	VELJKO PETROVIĆ			
ČLAN 2	MUSTAFA LAKOVIĆ			
ČLAN 3	MILAN VUKOVIĆ			
ČLAN 4				

МОБИЛНИ ТИМ

Мобилни тим се формира за бираче који гласају у својим домовима или установама, а који нису у стању да дођу на бирачко мјесто.

Изборна комисија један час прије отварања бирачких мјеста предаје мобилном тиму материјал како слиједи:

- извод из Централног бирачког списка за бираче који су пријављени за гласање на овај начин,
- одговарајући број гласачких листића запакованих у заштитне коверте, које су стављене у персонализоване коверте на којима су уписане комбинације за које се гласа,
- одговарајући број помоћних гласачких кутија (картонске кутије),
- Образац за бројно стање — мобилни тим (БСМ),
- потрошни материјал који је неопходан у процесу рада мобилног тима,
- Записник о раду бирачког одбора,
- списак бирача с адресама и контакт-телефонима и
- план рада мобилног тима.

Напомена: За потребе рада на терену изборна комисија мобилном тиму треба обезбиједити одговарајуће моторно возило, односно одговарајући пријевоз до бирача који су уписани у извод из Централног бирачког списка за гласање путем мобилног тима.

Мобилни тим за гласање обавезан је обезбиједити потпуну тајност гласања на начин како је то прописано законом.

Мобилни тим за гласање обавезан је придржавати се плана рада мобилног тима који је израдила изборна комисија и омогућити акредитованим посматрачима посматрање

По преузимању изборног материјала, предсједник и чланови мобилног тима обављају следеће:

Корак 1.

- Имена чланова бирачког одбора уписују се у Записник и сви се лично потписују поред свог имена.
- Сви чланови бирачког одбора потписују заклетву.
- Предсједник уписује број бирача из извода из Централног бирачког списка на предвиђено мјесто у Обрасцу за бројно стање (БСМ).
- Бирачки одбор ручно броји примљене персонализоване заштитне коверте са комплетима гласачких листића и тај број се уписује у Образац за бројно стање БСМ.

Корак 2.

- Формира се помоћна гласачка кутија.
- На отвор гласачке кутије се ставља папирни самољепљиви печат.
- Бирачки одбор креће према бирачима у складу с планом изборне комисије.

ГЛАСАЊЕ

Гласање бирача путем мобилног тима траје непрекидно током дана, са почетком у 7.00 часова и завршетком у 19.00 часова.

Мобилни тим долази до бирача у његов дом или установу.

Бирачи везани за своје домове или установе гласају на начин да:

- се идентификују и потпишу на извод из Централног бирачког списка,
- своје маркиране гласачке листиће убацују у заштитне коверте које се убацују у персонализоване коверте на којима је члан бирачког одбора који издаје гласачке листиће уписао податке о бирачу: име, презиме и јединствени матични број .
- Након што бирач гласа, мобилни тим ставља на отвор помоћне гласачке кутије самољепљиви папирни печат на који се потписују председник и чланови мобилног тима, а затим одлазе на другу адресу код наредног бирача у складу с планом.

ЗАВРШЕТАК РАДА МОБИЛНОГ ТИМА

Након завршеног обиласка свих бирача чија се имена налазе на изводу из Централног бирачког списка, мобилни тим одлази у сједиште изборне комисије и обавља следеће радње:

- броји потписе на изводу из Централног бирачког списка,
- броји неискориштене коверте с гласачким листићима по комбинацијама,
- броји коверте с оштећеним гласачким листићима по комбинацијама, ако их има, и уписује њихов број у Образац за бројно стање (БСМ),
- неискориштене коверте и оштећене коверте с гласачким листићима пакује у већу провидну врећу,
- отвара гласачку кутију и броји коверте с гласачким листићима по комбинацијама те их увезује гумицом,
- број коверти с гласачким листићима по комбинацијама се уписује у Образац за бројно стање (БСМ),
- упаковане коверте пакују се у наранџасту врећу.

Напомена: Гласачки материјал се доставља у Главни центар за бројање гдје ће се извршити бројање.

Наредни кораци

*Након овог Приручника који садржи Општи дио слиједи припрема посебног додатка (Посебни дио) и то након усвајања Правилника о спровођењу Општих избора 2026. године
Додатак ће обухватити детаљније инструкције и појашњења у вези с:*

- изгледом гласачког листића*
- начином правилног испуњавања гласачких листића*
- важећим и неважећим листићима*
- врстом и изгледом образаца који ће бити у примјени за Опште изборе 2026.године*
- начином руковања специфичним изборним технологијама (уређајима за биометријску идентификацију/аутентификацију и скенерима који ће вршити и електронски трансфер/пренос резултата.*

Дио додатка ће бити и начин паковања изборног материјала.

**PRIRUČNIK ZA RAD
BIRAČKIH ODBORA U
BOSNI I HERCEGOVINI
OPĆI IZBORI 2026. godine
OPĆI DIO**

Sarajevo, 2025. godine

PRIRUČNIK ZA RAD BIRAČKIH ODBORA U BOSNI I HERCEGOVINI – OPĆI IZBORI 2026.

Nakladnik: Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine, Danijela Ozme br. 7, 71000 Sarajevo,
tel.: 033/ 251 300, faks: 033 / 251 329, e-mail: info@izbori.ba, web-stranica: www.izbori.ba.

Za nakladnika: Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine

Priručnik pripremili: dr. Irena Hadžiabdić, mr. Selver Keleštura, Mustafa Laković

DTP: Dejan Ćurić

Tiraž: 12.000

ISBN 978-9926-573-08-9

CIP zapis dostupan u COBISS sistemu Nacionalne i univerzitetske biblioteke BiH pod

ID brojem **67112966**

Na temelju zaključka Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine sa 68. sjednice SIP-a BiH od 24.11. 2025. godine, ovaj Priručnik odobren je za uporabu izbornoj administraciji Bosne i Hercegovine na Općim izborima 2026.

Misija OEES-a u BiH podržala je tiskanje ovog materijala. Svako gledište, izjava ili mišljenje izraženo u ovoj publikaciji, a za koje nije izričito naznačeno da potječe iz Misije OEES-a u BiH, ne odražava nužno službenu politiku Misije OEES-a u BiH.

„Svi izrazi pisani u jednom rodu odnose se bez diskriminacije na oba spola.“

Priručnik se distribuira besplatno!

Priručnik je, u cijelosti ili u pojedinim njegovim dijelovima, zabranjeno umnožavati i distribuirati bez odobrenja Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine.

Poštovani članovi biračkih odbora,

Priručnik za rad biračkih odbora za Opće izbore 2026.godine predstavlja instruktivni vodič kroz najvažnije faze izbornog procesa na dan prije održavanja izbora, tijekom izbornog dana i razdoblje nakon zatvaranja biračkih mjesta.

Priručnik sadrži i pregled aktivnosti na specifičnim biračkim mjestima za glasovanje u odsutnosti, glasovanje nepotvrđenim-kuvertiranim glasačkim listićima i glasovanje putem mobilnog tima.

Svrha Priručnika jest podsjetiti vas na neophodne korake i služiti kao podsjetnik na izborne radnje koje je potrebno obaviti kako bi se izborni proces odvijao neometano i sukladno Izbornom zakonu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: BiH).

Po prvi put na Općim izborima 2026. godine planira se primjena naprednih izbornih tehnologija pri utvrđivanju identiteta birača, elektroničkom prebrojavanju glasačkih listića i elektroničkom prijenosu rezultata putem skenera.

Kako u trenutku tiskanja ovog Priručnika nisu poznati svi detalji o načinu rada specifične izborne tehnologije ovaj Priručnik (Opći dio) će kao svoj sastavni dio uskoro imati i poseban Dodatak (Posebni dio) u vidu uputa u svezi s procesom rukovanja specifičnim izbornim tehnologijama, neophodnim dodatnim instrukcijama i procedurama pakiranja izbornog materijala.

Podsjećamo vas da ste vaš posao dužni obavljati savjesno, stručno, odgovorno i učinkovito, uz poštivanje najviših profesionalnih standarda izborne administracije. To podrazumijeva strpljiv, pristojan i ljubazan odnos poštivanja birača koji ostvaruju svoja prava na izborima.

Važno je uspostaviti kolegijalne i korektne odnose s drugim članovima biračkog odbora te izvršavati sve instrukcije izbornih povjerenstava i predsjednika/zamjenika predsjednika biračkog odbora.

Podsjećamo da nije dozvoljeno poduzimati bilo koju radnju koja može narušiti vaš neovisan i nepristran rad, kao npr. favoriziranje pojedinih kategorija birača u ostvarivanju njihovih prava zbog političke, nacionalne, rasne, vjerske, spolne ili druge pripadnosti, ili davanje izjava ili informacija koje bi štetile ugledu tijela za provedbu izbora, odnosno zlouporabiti položaj u tijelima za provedbu izbora radi osobne koristi ili koristi pojedine političke stranke ili kandidata.

Autori

REDOVITO BIRAČKO MJESTO

RADNJE BIRAČKOG ODBORA DAN UOČI ODRŽAVANJA IZBORA

Korak 1. Preuzimanje materijala:

- Po pozivu gradskog/općinskog izbornog povjerenstva ili izbornog povjerenstva Brčko distrikta BiH (u daljem tekstu: izborno povjerenstvo) i u vrijeme koje ono odredi, birački odbor dolazi na biračko mjesto u subotu, dan prije održavanja izbora.
- Izborna povjerenstva obvezna su osigurati da prostor na kojem se nalazi biračko mjesto bude pripremljen za otvaranje.
- Birački odbor zajednički preuzima izborni materijal (osjetljivi i neosjetljivi) i upućuje se prema biračkom mjestu.
- Birački odbor provjerava je li izborni materijal ispravno upakiran i je li brojno stanje sukladno evidenciji u Zapisniku o radu biračkog odbora (dio Z1), te sve verificira svojim potpisom.
- Birački odbor obvezan je ostaviti izborni materijal na biračkom mjestu, i odgovoran je za njegovu sigurnost, a biračko mjesto osigurava nadležna policijska agencija.
- Predsjednik biračkog odbora rukovodi radom i rješava sva važna pitanja, te preliminarno određuje dužnosti svakog člana biračkog odbora (ovisno o tome hoće će biti zaduženi za identifikaciju/autentifikaciju birača, izdavanje listića, kontrolu reda, glasačke kutije/ skenera...), s napomenom da će se ova zaduženja navesti u Zapisniku o radu biračkog odbora na dan izbora, neposredno prije otvaranja biračkog mjesta.

- Neosjetljivi izborni materijal pored plakata, čini potrošni materijal, vreće i kutije za pakiranje, a osjetljivi izborni materijal su glasački listići, obrasci, izvadak iz Središnjeg biračkog popisa, štambilj za glasačke listiće, te specifična izborna tehnologija ako se koristi na izborima (aparati za biometrijsku identifikaciju i autentifikaciju i skener).

Korak 2. Priprema i uređenje biračkog mjesta

- Uređenje biračkog mjesta podrazumijeva raspoređivanje stolova, stolica, kabina za glasovanje i izbornih tehnologija na način da se ostvari najoptimalniji raspored koji omogućuje neometan protok birača, odvijanje glasovanja i zaštitu tajnosti glasa.
- Prilikom uređenja biračkog mjesta odrediti pozicije za nesmetan rad biračkog odbora, postaviti glasačku kutiju/skener na središnje mjesto, planirati sjedišta za promatrače kako bi im se omogućio jasan uvid u sve izborne radnje, ali bez ometanja izbornog procesa.
- Glasačke kabine postaviti na način da budu okrenute prema biračkom odboru, ali istodobno dovoljno udaljene kako bi se zaštitila tajnost glasa svakog birača.
- Na biračkim mjestima koja su manje površine, pa stoga ne omogućavaju adekvatnu zaštitu tajnosti, glasačke kabine, iznimno, okrenuti prema zidu prostorije u kojoj se nalazi biračko mjesto.
- Planirati postavljanje stolice i olovke u kabini za glasovanje.
- Birački odbor provjerava nalazi li se u krugu od 50 metara od ulaza u zgradu u kojoj je locirano biračko mjesto propagandni materijal i obilježja političkih subjekata, te je u obvezi isti ukloniti.
- Ako uklanjanje propagandnog materijala predstavlja teškoću zbog nedostupnosti, birački odbor će zatražiti pomoć izbornog povjerenstva.
- Birački odbor na vratima biračkog mjesta lijepi plakat „oznaka biračkog mjesta“ u koji upisuje broj biračkog mjesta, kao i Odluku o imenovanju predsjednika i članova biračkog odbora i njihovih zamjenika.
- Birački odbor ispred ulaza na biračko mjesto lijepi sve plakate (kako glasovati, zlouporaba biračkog prava, izgled glasačkog listića) i oznake zabrana (zabrana oružja, pušenja, i korištenja mobitela).
- Posebnu pažnju treba posvetiti označavanju smjera od ulaza u zgradu pa sve do lokacije biračkog mjesta kako bi se spriječila konfuzija birača unutar zgrade, posebice ako se unutar jednog objekta nalazi više biračkih mjesta.

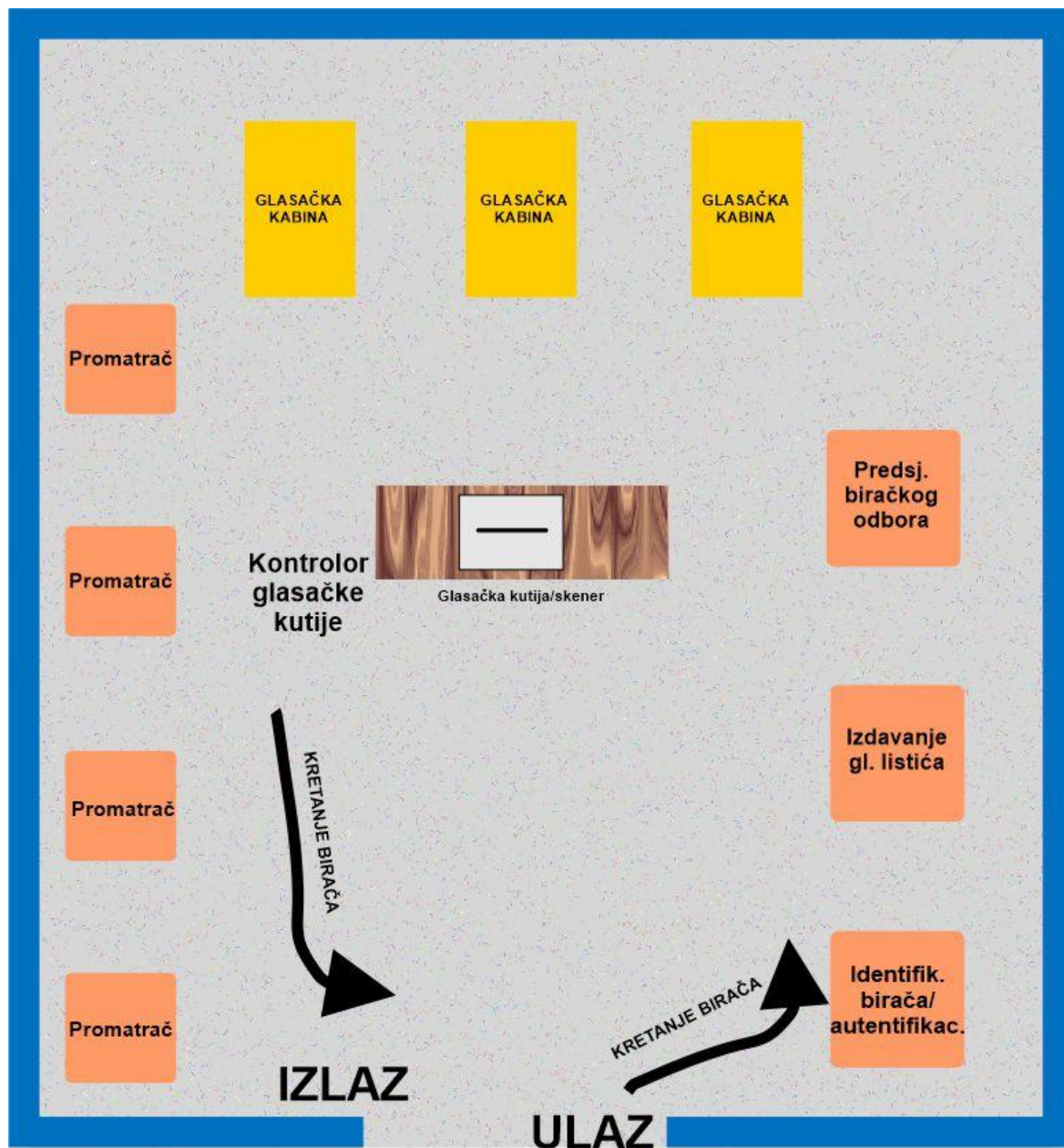
Obilježavanje ulaza biračkog mjesta

The infographic is divided into several sections:

- KAKO GLASATI?** (How to vote?) - Three versions in Bosnian, Serbian, and Croatian languages, showing the correct way to mark a ballot.
- OPĆI IZBORI OPŠTINE NEBOGIĆ 04.10.2026.** - A sample ballot paper for the general election in the municipality of Nebođić on October 4, 2026.
- Plakat KAKO GLASOVATI** - Three posters for voting instructions in Bosnian, Serbian, and Croatian.
- Oznaka biračkog mjesta** - A sign for the polling station, showing the name of the polling station and the number of voters.
- Plakat IZGLED GLASAČKOG LISTIĆA** - A poster showing the appearance of the ballot paper, with four examples of different ballot papers.
- PLAKAT Kaznene odredbe kaznenog zakona** - A poster showing the penalties for election law violations, with three examples of prohibited actions.
- ULAZ NA BIRAČKO MJESTO** - A sign for the entrance to the polling station, with the text "Popis članova biračkog odbora i njihovih zamjenika" (List of members of the polling station committee and their substitutes).
- OZNAKE** - Signs for the polling station, including "Zabranjeno unošenje oružja" (Prohibited carrying of weapons), "Zabranjeno unošenje mobitela" (Prohibited carrying of mobile phones), and "Zabranjeno pušenje" (Prohibited smoking).

DAN PRIJE DANA IZBORA

Izgled biračkog mjesta

Napomena : Nije dozvoljeno otvarati kutije s glasačkim listićima, jer se one otvaraju sat prije otvaranja biračkog mjesta u nedjelju, na izborni dan.

DAN IZBORA

PRIJE OTVARANJA BIRAČKOG MJESTA

Korak 1.

Birački odbor je obavezan doći na biračko mjesto jedan sat prije otvaranja biračkog mjesta, u 06.00 sati ujutro.

Korak 2.

Predsjednik :

- Rukovodi radom biračkog mjesta.
- Određuje dužnosti svim članovima biračkog odbora i evidentira prisutnost i pojedinačne dužnosti u Zapisnik o radu biračkog odbora (kontrola reda, identifikacija/ autentifikacija, izdavanje listića, kontrola glasačke kutije/ skenera).
- U slučaju odsutnosti pojedinih članova kontaktira izbornu povjerenstvo radi pozivanja zamjenika.
 - Ako se na biračkom mjestu prije otvaranja pojave promatrači, imena istih će se evidentirati u Zapisnik o radu biračkog odbora (Z4), uz napomenu da samo akreditirani promatrači imaju pravo pristupa biračkom mjestu.
- Provjera prava pristupa promatrača biračkom mjestu vrši se uz provjeru osobnog dokumenta s fotografijom i akreditacije (bijeke za promatrače političkog subjekta, sive za promatrače udruga, a roze za međunarodne promatrače).
- Evidentira vrijeme dolaska promatrača, a njihovi osobni dokumenti se zadržavaju do trenutka njihovog odlaska s biračkog mjesta, te se i ovo vrijeme evidentira.
- Promatrači kojima je dozvoljen pristup upućuju se na svoja mjesta za promatranje.
- Popunjava neophodne obrasce.
- Kontaktira s izbornim povjerenstvom u vezi sa svim neophodnim pitanjima i izvješćima.

- Važno je voditi računa da se broj promatrača političkog subjekta i udruga ograniči na jednu osobu u isto vrijeme.
- Međunarodnim promatračima dozvoljava se promatranje rada biračkog odbora u pratnji prevoditelja.

Korak 3.

Birački odbor :

- Potpisuje zakletvu propisanu Izbornim zakonom BiH (dio Z3a) u Zapisniku o radu biračkog odbora: „Ovim se zaklinjem da ću vjerno, savjesno i nepristrasno obavljati dodijeljene mi dužnosti i provoditi i poštivati Ustav i zakone BiH“.
- Pristupa detaljnom pregledu osjetljivog i neosjetljivog izbornog materijala.
- Vršiti brojanje svih glasačkih listića metodom duplog brojanja i unakrsnog slaganja.
- Tijekom brojanja provjerava jesu li svi glasački listići otisnuti na isti način ili neispravni, te ima li odstupanja u broju listića u pojedinim kutijama/pakiranjima.
- Ako se na biračkom mjestu koriste specifične izborne tehnologije, vrši se njihova priprema za rad (o čemu će slijediti detaljnije upute u Posebnom dijelu ovog Priručnika).

Napomena: Sva odstupanja u svezi s izbornim materijalom i brojem glasačkih listića prijaviti izbornom povjerenstvu.

Napomena: Uništavanje, prikrivanje, oštećivanje ili oduzimanje isprava o izborima ili izbornog materijala predstavlja kazneno djelo.

➤ Nakon završenih priprema svi članovi biračkog odbora zauzimaju svoje pozicije kako bi biračko mjesto bilo otvoreno točno na vrijeme.

➤ Sva početna izvješća iz uređaja za biometrijsku identifikaciju/ autentifikaciju i skenera moraju pokazivati „0“, kako bi se svi promatrači mogli uvjeriti da nije bilo zlouporaba s neovlaštenim glasovanjem na tom biračkom mjestu. Ako se glasovanje vrši na tradicionalan način uz korištenje glasačke kutije, ista prije otvaranja mora biti prezentirana prazna promatračima i propisno zapečaćena.

➤ Biračka mjesta u Bosni i Hercegovini su otvorena od 07.00 do 19.00 sati.

➤ Sva kašnjenja ili prekid u radu biračkog odbora koji onemogućuju nesmetano odvijanje procesa glasovanja moraju se odmah prijaviti izbornom povjerenstvu.

➤ Ovlaštene osobe na biračkom mjestu su isključivo: članovi biračkog odbora, promatrači i birači i, iznimno, u slučaju primjene instituta Pomoć druge osobe, osoba koja pomaže biraču. (Birač koji je slijep, nepismen ili osoba s invaliditetom uz odobrenje predsjednika biračkog odbora ima pravo koristiti pomoć druge osobe. Predsjednik biračkog odbora u tom slučaju popunjava PDL obrazac s podacima birača i podacima osobe koja pomaže biraču).

Osim njih, na biračko mjesto mogu ući i predsjednik, članovi ili osobe ovlaštene ispred izbornog povjerenstva, te pripadnici policijskih agencija i hitnih službi samo ako su pozvani, te predstavnici medija kojima se dozvoljava kratko zadržavanje u cilju snimanja i fotografiranja i izvještavanja, ali s pozicije ulaza na biračko mjesto.

➤ Predsjednik ima pravo s biračkog mjesta udaljiti svaku osobu koja narušava proces zakonitog rada. Takve pojave se evidentiraju u Zapisnik o radu biračkog mjesta (dio Z7) Svaki prekid rada koji zahtijeva prisustvo policije podrazumijeva da se na biračkom mjestu ne odvija proces glasovanja dok se tu nalaze predstavnici policijskih agencija, a po ponovnom uspostavljanju javnog reda i mira proces rada na biračkom mjestu može se i produžiti za vrijeme koliko je prekid i trajao. Ako je prekid trajao duže od tri sata, odluku o produženom radu biračkog odbora donosi izorno povjerenstvo.

➤ Birački odbor obvezan je voditi računa da se glasovanje i izborni proces odvijaju sukladno Izbornom zakonu BiH, uz poštivanje tajnosti glasa.

➤ Iako predsjednik rukovodi radom na biračkom mjestu, birački odbor donosi odluke natplovničnom većinom (npr. odlučuje o validnosti glasačkog listića).

GLASOVANJE

Proces glasovanja odvija se u pet koraka

Korak 1: Ulazak na biračko mjesto - kontrolor reda omogućuje biraču ulazak na biračko mjesto uz posjedovanje jednog od tri važeća dokumenta Bosne i Hercegovine (osobna iskaznica, putovnica ili vozačka dozvola) i vodeći računa da se omogući neometan protok birača na biračkom mjestu.

Korak 2: Član biračkog odbora zadužen za identifikaciju/autentifikaciju vrši provjeru identiteta uvidom u osobni dokument birača, koji se, radi potvrde identiteta, provlači kroz uređaj za biometrijsku identifikaciju; nakon što uređaj potvrdi identitet birača, on se potom dodatno autentificira uz uzimanje otiska prsta desnog kažiprsta. Ovaj proces kod urednog stanja omogućuje i izdavanje potvrde o verifikaciji na koju se birač potpisuje i odlaže je u posebnu kutiju. (Detaljnije upute o radu uređaja bit će sadržane u Posebnom dijelu ovog Priručnika).

Ako ovi uređaji ne budu dostupni na biračkom mjestu, pronalazit će se ime birača na izvatku iz Središnjeg biračkog popisa kako bi se on potpisao pored svog imena, identično kao na svom identifikacijskom dokumentu.

Korak 3: Izdavanje glasačkih listića - biraču se izdaje glasački listić/listići, a član biračkog odbora zadužen za izdavanje listića ga upoznaje s pravilnim popunjavanjem listića i upućuje ga prema prostoru s glasačkim kabinama.

Korak 4: Glasovanje - birač samostalno ispunjava glasački listić/e u tajnosti, iza glasačkih paravana, osim ako je neophodno primijeniti institut Pomoći druge osobe, kada birač ima pravo izabrati osobu koja mu pomaže, ali to ne može biti član biračkog odbora. Prilikom glasovanja ne smije koristiti mobitel ili drugo sredstvo za snimanje i fotografiranje. Prilikom slučajnog oštećenja listića, birač može tražiti da mu se isti zamijeni, pa će mu se izdati drugi listić, a preko oštećenog glasačkog listića zaduženi član biračkog odbora ispisat će: „Oštećeni“, te će isti odložiti u namjensku kuvertu.

Korak 5: Birač nakon toga prilazi skeneru s glasačkom kutijom i skenira svoj glasački listić, (ili više listića, jedan po jedan) približavajući ih otvoru skenera koji automatski uvlači glasački listić, obrađuje ga i skenira. Na ovaj način omogućuje se i automatski proces brojanja glasova, koji će se izravnom transmisijom prenositi nakon zatvaranja biračkih mjesta do Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i javnosti. (Detaljnije upute o radu skenera bit će sadržane u Posebnom dijelu ovog Priručnika).

Ako ovi uređaji ne budu dostupni na biračkom mjestu, birač će svoj glasački listić/e ubacivati u glasačku kutiju, a član biračkog odbora zadužen za glasačku kutiju pazit će da listiće ubacuje jedan po jedan, i to presavijene, kako bi se zaštitila tajnost glasa, te će zatim uputiti birača prema izlazu biračkog mjesta. U tom slučaju glasački listići u kutiji brojat će se ručno nakon zatvaranja biračkih mjesta.

Napomena: Poštivanje tajnosti glasa podrazumijeva da birači osobno, u privatnosti, mogu dati svoj glas, bez da ih itko u tome sprječava, te da nitko ne može glasovati za drugog pod njegovim imenom, niti tražiti informacije o tome kako je birač glasovao, niti odavati informacije o glasovanju kod primjene instituta Pomoći druge osobe.

ZAPISNIK O RADU BIRAČKOG ODBORA (ZARBO) vodi se za svako biračko mjesto, a sadrži niz posebnih dijelova obilježenih slovom „Z“, i pojedinim brojevima kako slijedi:

- Z1-Popis izbornog materijala (s pregledom zaprimljenog materijala po broju komada/ kutija, koji potpisuju svi članovi biračkog odbora prilikom preuzimanja istog od izbornog povjerenstva),
- Z2-Zapažanja o stanju izbornog materijala; dan prije dana izbora tj. prilikom preuzimanja, koji također potpisuju svi članovi biračkog odbora,
- Z3-Evidencija o prisutnosti; za upis podataka o prisutnim članovima i njihovim dužnostima,
- Z3a- Obrazac zakletve koji potpisuju svi članovi biračkog odbora,
- Z4-Evidencija o akreditiranim promatračima, u koji se upisuju imena i prezimena promatrača, brojevi akreditacija, te vrijeme njihova dolaska i odlaska s biračkog mjesta,
- Z5-Sva zapažanja tijekom procesa glasovanja upisuju se u dio koji predstavlja jednu vrstu Dnevnika biračkog mjesta (sadrži opis svih situacija, spornih pitanja, događaja, njihovih sudionika, posljedica, prekida u radu, poduzetih mjera, te podatke o osobama s invaliditetom),
- Z6-Mišljenja ili primjedbe članova biračkih odbora i akreditiranih promatrača unose se u ovaj dio, a oni su u obvezi potpisati ga jer se u protivnom primjedba neće ni razmatrati,
- Z7 - Sadrži podatke o udaljavanju osoba s biračkog mjesta,
- Z8 - Služi za unos relevantnih podataka o zatvaranju biračkog mjesta i potpisuje ga predsjednik biračkog odbora,
- Z9 - Sadrži evidenciju broja potpisa na biračkom mjestu i vodi se u slučaju da se ne koristi uređaj za biometrijsku identifikaciju (te se u njega upisuje broj potpisa na svakoj stranici izvatka iz Središnjeg biračkog popisa),
- Z10 - Služi za vođenje evidencije o nevažećim listićima kod ručnog brojanja.

DAN IZBORA

Napomena: Za sva kaznena djela propisana je novčana ili zatvorska kazna (npr. utjecaj na birače kako da glasuju, ili traženje informacija od njih o tome za koga su glasovali).

Postupanje protivno odredbama Izbornog zakona BiH u smislu nepoštivanja propisanih procedura, kažnjava se novčanom kaznom do 10.000 KM i zabranom vršenja dužnosti člana biračkog odbora u periodu od 4 godine.

ZATVARANJE BIRAČKOG MJESTA

Procedure zatvaranja biračkog mjesta

Biračko mjesto se zatvara u 19.00 sati.

Korak 1.

- 15 minuta prije zatvaranja biračkog mjesta, u 18.45 sati predsjednik objavljuje svim prisutnima, uključujući i birače koji su u redu ispred biračkog mjesta, da će se biračko mjesto zatvoriti točno u 19.00 sati.
- Predsjednik obavještava birače koji su se zatekli u redu do 19.00 sati da će ostvariti svoje pravo glasa.
- Član biračkog odbora zadužen za kontrolu reda, u vrijeme zatvaranja, odlazi do posljednjeg birača koji je u redu u 19.00 sati i obavještava ga da je on posljednji birač koji će glasovati, kako bi se osiguralo da nitko ne može glasovati nakon zatvaranja biračkog mjesta.
- Nakon što i posljednji birač glasuje, član biračkog odbora zadužen za kontrolu reda zatvara vrata.
- Predsjednik biračkog odbora bilježi je li bilo kašnjenja u zatvaranju biračkog mjesta i izvještava izbornu povjerenstvo.

Korak 2.

- Birački odbor pristupa procedurama zatvaranja glasovanja na glasačkoj kutiji (samoljepljivom trakom), a na skenerima se pokreće opcija „zatvaranja biračkog mjesta“.

Korak 3

- Birački odbor pristupa pripremama za elektronički prijenos rezultata ili ručno brojanje, sukladno Instrukcijama iz Posebnog dijela ovog Priručnika.

**BIRAČKO MJESTO ZA GLASOVANJE
U ODSUTNOSTI**

BIRAČKO MJESTO ZA GLASOVANJE U ODSUTNOSTI

DAN PRIJE ODRŽAVANJA IZBORA

Na biračkom mjestu za glasovanje u odsutnosti birači glasuju iz grada/općine u kojoj imaju prebivalište za grad/općinu u kojoj su imali prebivalište prema popisu stanovništva 1991. godine.

Birački odbor u subotu, dan prije održavanja izbora, te na dan izbora, prije otvaranja biračkih mjesta obavlja iste radnje kao birački odbor na redovitom biračkom mjestu.

Napomena: Birački odbor će, za razliku od biračkog odbora na redovitom biračkom mjestu, preuzeti kutije sa kuvertama u kojima su kombinacije glasačkih listića za birače koji glasuju na biračkim mjestima za glasovanje u odsutnosti. Na kutijama će biti ispisani svi brojevi kombinacija s brojem kuverti za svaku kombinaciju.

PRIJE OTVARANJA BIRAČKOG MJESTA

- birački odbor dolazi na biračko mjesto u 06.00 sati ujutro,
- predsjednik biračkog odbora određuje dužnosti članovima biračkog odbora,
- birački odbor potpisuje zakletvu,
- predsjednik biračkog odbora identificira i evidentira promatrače,
- članovi biračkog odbora ručno broje kuverte s kombinacijama glasačkih listića,
- broj imena na izvatku iz SBP-a i broj kuverti po kombinacijama evidentira se u Obrazac brojnog stanja BSO,
- ako se na biračkom mjestu koriste specifične izborne tehnologije, vrši se njihova priprema za rad.

GLASOVANJE

Proces glasovanja se odvija na sljedeći način:

- kontrolor reda na ulazu u biračko mjesto kontrolira protok birača, kako se na biračkom mjestu ne bi stvarala gužva,
- član biračkog odbora zadužen za identifikaciju / autentifikaciju vrši provjeru identiteta uvidom u osobni dokument, i njegovim provlačenjem kroz uređaj za biometriju, nakon čega se birač autentificira uzimanjem otiska prsta, te se kod uspješne autentifikacije potpisuje na potvrdu koju odlaže u posebnu kutiju (Detaljnije upute o radu uređaja bit će sadržane u Posebnom dijelu ovog Priručnika),
- član biračkog odbora izdaje biraču kuvertu s kombinacijom glasačkih listića za koju birač glasuje,
- Nakon glasovanja birač ubacuje kuvertu s glasačkim listićima u glasačku kutiju,

ZATVARANJE BIRAČKOG MJESTA

Nakon zatvaranja biračkog mjesta za glasanje u odsutnosti birački odbor obavlja sljedeće radnje:

- tiska izvješće o broju birača koji su se autentificirali, ukoliko su korištene nove tehnologije,
- upisuje broj birača koji su glasovali u Obrazac brojnog stanja (BSO),
- broji neiskorištene kuverte s glasačkim listićima po kombinacijama,
- broji kuverte s oštećenim glasačkim listićima po kombinacijama,
- otvara glasačku kutiju i razvrstava kuverte s glasačkim listićima po kombinacijama,
- broji kuverte po kombinacijama,
- iste kombinacije se uvezuju gumicom,
- predsjednik biračkog odbora upisuje sve podatke u obrazac brojnog stanja (BSO).

Napomena: Biraču se, u slučaju da treba zamijeniti svoje glasačke listiće zbog oštećenosti, mijenja kuverta s danom kombinacijom glasačkih listića.

Napomena: Procedura glasanja putem novih tehnologija i procedure zatvaranja biračkog mjesta i pakiranja glasačkih listića bit će propisana u Posebnom dijelu ovog Priručnika kada se usvoji Pravilnik o provedbi Općih izbora 2026.

**BIRAČKO MJESTO ZA GLASOVANJE
NEPOTVRĐENIM-KUVERTIRANIM
GLASAČKIM LISTIĆIMA**

NEPOTVRĐENI –KUVERTIRANI GLASAČKI LISTIĆI

Po jedno biračko mjesto u svakoj osnovnoj izbornoj jedinici određeno je za glasovanje nepotvrđenim – kuvertiranim glasačkim listićima.

Na ovoj vrsti biračkog mjesta biračko pravo ostvaruju sljedeće kategorije birača:

- Birač koji od Centra za birački popis dobije potvrdu da ima pravo glasovati nepotvrđenim-kuvertiranim glasačkim listićima;
- Biraču koji se nalazi na popisu koji je dostavilo Središnje izborno povjerenstvo BiH o državljanima BiH koji su upisani u izvadak iz SBP-a za glasovanje izvan zemlje.

DAN PRIJE ODRŽAVANJA IZBORA

Birački odbor u subotu, dan prije održavanja izbora, obavlja iste radnje kao birački odbor na redovitom biračkom mjestu.

Birački odbor će, za razliku od biračkog odbora na redovitom biračkom mjestu, preuzeti kutije sa zaštitnim kuvertama u kojima su glasački listići i kuvertama za nepotvrđene-kuvertirane glasačke listiće.

PRIJE OTVARANJA BIRAČKOG MJESTA

Birački odbor prije otvaranja biračkog mjesta u 06.00 sati počinje obavljati pripremne radnje po uzoru na redovita biračka mjesta:

- predsjednik biračkog odbora određuje dužnosti članovima biračkog odbora,
- birački odbor potpisuje zakletvu,
- predsjednik biračkog odbora identificira i evidentira promatrače,
- članovi biračkog odbora ručno broje zaštitne kuverte s glasačkim listićima,
- broj imena na popisu birača koji imaju pravo glasovati nepotvrđenim-kuvertiranim glasačkim listićima i broj zaštitinih kuverti predsjednik upisuje u Obrazac brojnog stanja (BSN).

GLASOVANJE

- Nakon što se utvrdi da ima pravo glasovati nepotvrđenim- kuvertiranim glasačkim listićima, birač se identifikira uz važeći osobni dokument Bosne i Hercegovine.
- Birač se potpisuje u izvadak iz Središnjeg biračkog popisa, identično kao na osobnom dokumentu.
- Član biračkog odbora biraču izdaje zaštitnu kuvertu s glasačkim listićima, a na kuvertu za nepotvrđene-kuvertirane glasačke listiće upisuje: broj biračkog mjesta, ime i prezime birača i JMB.
- Birač ispunjava glasačke listiće iz zaštitne kuverte u glasačkoj kabini.
- Nakon što birač glasuje, zaštitnu kuvertu ubacuje u kuvertu za nepotvrđene-kuvertirane glasačke listiće koju je na poledini ispunio član biračkog odbora.
- Upakirane kuverte s glasačkim listićima birač će ubaciti u glasačku kutiju.

Kuverta za nepotvrđene-kuvertirane glasačke listiće

Broj biračkog mjesta/Број бирачког мјеста	
Koverta/omotnica za nepotvrđene glasačke listiće Коверта за непотврђене гласачке листиће	
1. Prezime / Презиме	
2. Ime / Име	
3. Jedinствени matični broj / Јединствени матични број	
4. Datum (nadnevak) rođenja / Датум рођења	
5. Trenutna adresa stanovanja / Тренутна адреса становања	
6. Naziv predložene identifikacionog dokumenta / Назив показаног идентификационог документа	
7. Broj predložene isprave / Број показаног документа	
8. Izdat od / Издат од	

ZATVARANJE BIRAČKOG MJESTA

Nakon zatvaranja biračkog mjesta određenog za glasovanje nepotvrđenim – kuvertiranim glasačkim listićima predsjednik i članovi biračkog odbora obavljaju sljedeće radnje:

Korak 1.

- broje potpise na izvatku iz Središnjeg biračkog popisa,
- broje neiskorištene kuverte s glasačkim listićima po osnovnim izbornim jedinicama,
- broje oštećene kuverte s glasačkim listićima,
- predsjednik biračkog odbora te podatke evidentira u Obrazac brojno stanja (BSN).

Korak 2.

- birački odbor otvara glasačku kutiju,
- birački odbor broji kuverte s nepotvrđenim-kuvertiranim glasačkim listićima i vezuje po 25 kuverti jednom gumicom,
- predsjednik upisuje ukupan broj kuverti s nepotvrđenim-kuvertiranim glasačkim listićima u Obrazac za brojno stanje (BSN),
- upakirane kuverte pakiraju se u zelenu vreću,
- original Obrasca za brojno stanje (BSN) i original Zapisnika o radu biračkog odbora pakiraju se u manju providnu vreću te se ista zatvara plastičnim pečatom
- u zelenu kuvertu pakira se zelena preslika Obrasca za brojno stanje (BSN) i zelena preslika Zapisnika o radu biračkog odbora, kao i kuverta s izvatkom iz Središnjeg biračkog popisa i PDL obrascem (ako se isti koristio),
- u crvenu kuvertu pakira se crvena preslika Obrasca za brojno stanje (BSN) koju zadržava predsjednik biračkog odbora.

Napomena: Glasački materijal se dostavlja u Glavni centar za brojanje gdje će se izvršiti brojanje.

Obrazac brojnog stanja BSN

OBRAZAC ZA BROJNO STANJE (B.M. za glasanje/glasovanje nepotvrđenim glasačkim listićima)		Naziv općine: BRATUNAC	Broj biračkog mjesta: 1048NN	BSN
Serijski broj plastičnog pečata		Serijski broj plastičnog pečata		
BA 1 2 3 4 5 6 BA 2 4 6 8 0 0		BA 1 3 5 7 9 0 BA 1 1 3 4 5 6		
PEČAT 1		PEČAT 2		PEČAT 3
Serijski broj plastičnog pečata		Serijski broj plastičnog pečata		
BA 1 0 3 0 4 4		PEČAT 5		
Šifra općine/izborne jedinice za koju se glasa/glasuje →				091
DIO I: PRIJE OTVARANJA BIRAČKOG MJESTA				
1. Broj imena na listi/popisu birača koji su registrovani za glasanje/glasovanje putem pošte, a mogu glasovati/glasati nepotvrđenim gl. listićima (ručno brojati)				750
2. Broj primljenih koverata sa glasačkim listićima				75
DIO II: TOKOM GLASANJA/TIJEKOM GLASOVANJA				
3. Broj naknadno primljenih koverata sa glasačkim listićima				0
4. Ukupan broj primljenih koverata sa glasačkim listićima (red 2+3)				75
DIO III: NAKON ZATVARANJA BIRAČKOG MJESTA				
5. Broj potpisa na izvodu iz Centralnog biračkog spiska/popisa za birače koji su glasali/glasovali nepotvrđenim glasačkim listićima				11
6. Broj upropaštenih koverata sa glasačkim listićima (paket 2n)				0
7. Broj izdanih koverata sa glasačkim listićima (red 5+6)				11
8. Broj neiskorištenih koverata sa glasačkim listićima (ručno brojati)				64
9. Sveukupan broj zaduženih koverata sa glasačkim listićima (red 7+8)				75
DIO IV: NAKON OTVARANJA GLASAČKE KUTIJE				
10. Broj koverata sa nepotvrđenim glasačkim listićima				11
DIO V: Test tačnosti/točnosti				
11. Red 9=red 4; ako nisu isti, upisati razliku				0
12. Red 10 = red 5; ako nisu isti, upisati razliku				0
Serijski broj plastičnog pečata za vreću sa neiskorištenim gl. listićima (providna veća)		Serijski broj plastičnog pečata za vreću sa koveratama sa nepotvrđenim gl. listićima (zeleni)		Serijski broj plastičnog pečata za vreću sa dokumentacijom za Centralnu/Središnju izbornu komisiju/povjerenstvo (providna manje)
BA 1 2 2 0 0 1		BA 1 0 3 2 1 0		BA 1 5 4 7 0 0
Potpisujući se ispod, izjavljujem da ovi brojevi tačno/točno odražavaju izborne aktivnosti na ovom biračkom mjestu.				
PREDSEDNIK	IME (ŠTAMPANIM/TISKANIM SLOVIMA)		POTRIS	
ČLAN 1	VELJKO PETROVIĆ		[Potpis]	
ČLAN 2	MUSTAFA LAKOVIĆ		[Potpis]	
ČLAN 3	MILAN VREVIĆ		[Potpis]	
ČLAN 4				

MOBILNI TIM

PRIJE OTVARANJA BIRAČKOG MJESTA

Mobilni tim se formira za birače koji glasuju u svojim domovima ili ustanovama, a koji nisu u stanju doći na biračko mjesto.

Izorno povjerenstvo jedan sat prije otvaranja biračkih mjesta predaje mobilnom timu materijal kako slijedi:

- izvadak iz Središnjeg biračkog popisa za birače koji su prijavljeni za glasovanje na ovaj način,
- odgovarajući broj glasačkih listića zapakiranih u zaštitne kuverte, koje su stavljene u personalizirane kuverte na kojima su upisane kombinacije za koje se glasuje,
- odgovarajući broj pomoćnih glasačkih kutija (kartonske kutije),
- Obrazac za brojno stanje — mobilni tim (BSM),
- potrošni materijal koji je neophodan u procesu rada mobilnog tima,
- Zapisnik o radu biračkog odbora,
- popis birača s adresama i kontakt-telefonima i
- plan rada mobilnog tima.

Napomena: Za potrebe rada na terenu izorno povjerenstvo mobilnom timu treba osigurati odgovarajuće motorno vozilo, odnosno odgovarajući prijevoz do birača koji su upisani u izvadak iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje putem mobilnog tima.

Mobilni tim za glasovanje obavezan je osigurati potpunu tajnost glasovanja na način kako je to propisano zakonom.

Mobilni tim za glasovanje obavezan je pridržavati se plana rada mobilnog tima koji je izradilo izorno povjerenstvo i omogućiti promatranje akreditiranim promatračima.

Po preuzimanju izbornog materijala, predsjednik i članovi mobilnog tima obavljaju sljedeće:

Korak 1.

- Imena članova biračkog odbora se upisuju u Zapisnik i svi se osobno potpisuju pored svog imena.
- Svi članovi biračkog odbora potpisuju zakletvu.
- Predsjednik upisuje broj birača iz izvotka iz Središnjeg biračkog popisa na predviđeno mjesto u Obrascu za brojno stanje (BSM).
- Birački odbor ručno broji primljene personalizirane zaštitne kuverte s kompletima glasačkih listića i taj broj se upisuje u Obrazac za brojno stanje BSM.

Korak 2.

- Formira se pomoćna glasačka kutija.
- Na otvor glasačke kutije se stavlja papirni samoljepljivi pečat.
- Birački odbor kreće prema biračima sukladno planu izbornog povjerenstva.

GLASOVANJE

Glasovanje birača putem mobilnog tima traje neprekidno tijekom dana, s početkom u 7.00 sati i završetkom u 19.00 sati.

Mobilni tim dolazi do birača u njegov dom ili ustanovu.

Birači vezani za svoje domove ili ustanove glasuju na način da:

- se identificiraju i potpišu na izvadak iz Središnjeg biračkog popisa.
- svoje markirane glasačke listiće ubacuju u zaštitne kuverte koje se ubacuju u personalizirane kuverte na kojima je član biračkog odbora koji izdaje glasačke listiće upisao podatke o biraču: ime, prezime i jedinstveni matični broj.
- Nakon što birač glasuje, mobilni tim stavlja na otvor pomoćne glasačke kutije samoljepljivi papirni pečat na koji se potpisuju predsjednik i članovi mobilnog tima, a zatim odlaze na drugu adresu kod narednog birača sukladno planu.

ZAVRŠETAK RADA MOBILNOG TIMA

Nakon završenog obilaska svih birača čija se imena nalaze na izvatku iz Središnjeg biračkog popisa, mobilni tim odlazi u sjedište izbornog povjerenstva i obavlja sljedeće radnje:

- broji potpise na izvatku iz Središnjeg biračkog popisa.
- broji neiskorištene kuverte s glasačkim listićima po kombinacijama.
- broji kuverte s oštećenim glasačkim listićima po kombinacijama, ako ih ima, i upisuje njihov broj u Obrazac za brojno stanje (BSM).
- neiskorištene kuverte i oštećene kuverte s glasačkim listićima pakira u veću providnu vreću.
- otvara glasačku kutiju i broji kuverte s glasačkim listićima po kombinacijama te ih uvezuje gumicom.
- broj kuverti s glasačkim listićima po kombinacijama upisuje se u Obrazac za brojno stanje (BSM).
- upakirane kuverte pakiraju se u narančastu vreću.

Napomena: Glasački materijal se dostavlja u Glavni centar za brojanje gdje će se izvršiti brojanje.

Naredni koraci

Nakon ovog Priručnika koji sadrži opći dio slijedi priprema Posebnog dodatka (Posebni dio) i to nakon usvajanja Pravilnika o provedbi Općih izbora 2026. godine

Dodatak će obuhvatiti detaljnije instrukcije i pojašnjenja u svezi s:

- izgledom glasačkog listića*
- načinom pravilnog ispunjavanja glasačkih listića*
- važećim i nevažećim listićima*
- vrstom i izgledom obrazaca koji će biti u primjeni za Opće izbore 2026.godine*
- načinom rukovanja specifičnim izbornim tehnologijama (uređajima za biometrijsku identifikaciju/autentifikaciju i skenerima koji će vršiti i elektronički prijenos rezultata*

Dio dodatka bit će i način pakiranja izbornog materijala.

